

NOVADNIEKS

● OTRDIENA, 2005. GADA 9. AUGUSTS ● Nr. 59 (7562) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,26

Ticami un neticami
stāsti un to klausītāji
Arendolē

● Siena laika darbi pabeigti, ražas novākšana vēl nav sākusies. Īsti piemērots laiks, lai pievērstos arī tādai tautas folkloras sastāvdaļai, kā neticamu un izfantazētu notikumu stāstiem. Vārkavas novada Arendoles muižas pili dalībnieki un klausītāji pulcējās uz pirmo Latgales gvelžu saietu.

Tas bija toreiz, kad zivis pašas no Dubnas kāpa krastā līdz pat pils lievenēm, — tā pēc gadu gadiem varētu pieminēt pirmo gvelžu meistarū saietu Vārkavas novada Arendolē. Tālu no patiesības tas nebūtu vis. Jo mākoņu slūžas aizvadītajā sestdienā bija palikušas nepievērtas, un pāri Arendolei, tāpat kā citur Latgalē, nogāzās pamatīga ūdens deva. Šis neparedzētās un nepatikamās lietavas izdarīja savas korekcijas, jo pasākums līdz ar to nevarēja notikt zem klajas debess pils parkā, kā tas bija iecerēts. Daudzajiem ciemiņiem patvērumu nācās meklēt telpās. Tās pagaidām nav gatavas uzņemt tik lielu ciemiņu skaitu, un arī sēdēšanai nācās izmantot visus iespējamus krēslus, pat tos, kas vēl tikai gaida restaurāciju. Jauni un veci, mazi un lieli klausītāji un stāstītāji uz gvelžu saietu ceļu bija mērojuši no dažādām Latgales vietām – Rēzeknes, Nautrēniem, Dagdas, Preiļiem un citurienes.

Lietum šalcot muižas kokos, itin raiti sprēgāja valodas vienā no pils zālēm, kur sacentās mutīgākie stāstnieki. Arendoles mui-

žas kungu māja savā laikā celta kā medību pils, bet, kā zināms, kur mednieki, tur jautri stāsti, plātišanās ar piedzīvotiem un nepiedzīvotiem notikumiem, fantāzija rokrokā ar piepušķošanu un iztēli. Vārdu sakot, pili sestdien valdīja īsts Minhauzena gars.

Tāču arī reāli notikumi asprātīga cilvēka stāstījumā iegūst pavisam savādāku nokrāsu. Kā, piemēram, ar asu mēli apveltītās Pluociņu Masis brauciens no Rēzeknes uz Arendoli. Vai tur Arendole, vai tur Nīderlande, bet ceļa rādītāja Aglonas krustojumā ne uz vienu, ne otru, labi, ja kāds traktorists ar cepuri pamāj uz pareizo pusi, sūrojās Pluociņu Mase par norāžu trūkumu Latgalē un Preiļu rajonā. Mase avīzes «Rēzeknes Vēstis» lasītājiem pazīstama ar savu spožo rezumējumu «Myužeigs skaistums!», un arī kā žurnāliste Anita Graudiņa.

Bet, piemēram, Arendoles vietējā iedzīvotāja Veronika Kokina stāstīja teiku par to, kā radies senais muižas nosaukums – Randauka. Kas šodien vairs var pateikt, vai tur tā bija, vai nebija, ka grāfs, kuram pārlieku patikušas jaunas meitenes, licis kučierim

viņu vest uz «randevū» (randiņu), bet, kad ievēlies pamatīgā dubļu peļķē, «randevū» vairs nebijis ne prātā. Par vietējo grāfu daudz nostāstu, tādus zināja stāstīt arī dzejnieks un gleznotājs Antons Kūkojs, Latgales gvelžu saietā idejas autors. Neticami notikumi un iztēle dzīvo arī bērnu fantāzijā. Piemēram, stāstiņš par saimnieku, kurš ziemā ābelē sakarinājis sīpolus, lai zaķis neapskādē kociņu. Garausis atnāk un sāk graužt sīpolus. No spīvās garšas nabadziņam asaras tek strauvē. Zaķītis samirkst, sasilst ledū. Saimniekam atliek vien nest istabā un gatavot cepeti. Bet, kamēr meklē pannu, šķielacis atkūst un prom pa durvīm. Tādi, lūk, dzīvē gadās notikumi, par kuriem skanēja īsāki un garāki stāsti Arendolē.

Lai viss būtu kā nākas, stāstītājus vērtēja nopietna žūrija. Visas uzstāšanās noklausījās Latvijas Universitātes filoloģijas zinātnieku doktore Janīna Kursīte, Latvijas vēstnieks Polijā Alberts Sarkanis, pensionētās skolotājas Veronika Kokina un Helēna Turlaja.

Turpinājums 7. lappusē.

ISSN 1407-9321

Neaizmirsti
abonēt

«NOVADNIEKU»

Laikrakstu var abonēt **VISĀS** Preiļu rajona pasta nodaļās, redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos, vai internetā www.novadnieks.lv no **JEBKURAS** mēneša dienas līdz mēneša, ceturkšņa vai gada beigām.

Izmanto izdevību — abonē ar atlikto maksājumu pa tālruni 5307056.

ZIŅAS

Nākamgad Preiļu centrā
gaidāmas lielas pārmaiņas

Lai gan oficiāla vēstule pagājušajā nedēļā Preiļu novada domē vēl nebija saņemta, pienākusi apstipriņoša ziņa, ka atbalstu saņēmis domes pagājušā gada novembrī iesniegtais projekts «Preiļu pilsētas centrālā krustojuma renovācija». Šis projekts bija iesniegts Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējuma saņemšanai, ar priecīgu ziņu dalījās Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis.

Paredzams, ka krustojumā tiks uzstādīts jauns luksofors, atjaunotas ietves un izbūvētas gājēju barjeras. Šiem darbiem būs nepieciešami aptveni 80 000 latu, kur 10 000 būs domes sarūpētais finansējums, bet atlikušo summu varēs saņemt no ERAF. Pēc renovācijas darbu pabeigšanas un iecerēto uzlabojumu īstenošanas krustojumā ievērojami uzlabosies satiksmes drošība, kas ir galvenais projekta mērķis.

Peldieties droši!
Ūdeņi ir tīri

Valsts aģentūras «Sabiedrības veselības aģentūra» Rēzeknes filiāles Preiļos speciālisti informē, ka arī augusta sākumā paņemtie peldūdens paraugi no Cirišu, Rušonas, Eikša, Gailišu, Pelēču, Limankas un Līvānu ezeriem, kā arī no Dubnas, Preiļupes, Daugavas un Feimankas ūdenskrātuvēs atbilst noteikumu par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti prasībām. Peldieties droši!

● REKLĀMA ● REKLĀMA ● REKLĀMA

MĒNESS APTIEKA

9.08.-11.08.

3 stundas
bez uzcenojuma

Līvāni, Rīgas ielā 145
Tel. 53 81 706

- * atlaides nesummējas;
- * izņemot kompensējamus medikamentus;
- * precēm vērtībā līdz Ls 10;
- * laikā no 18.00-21.00.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Ministru prezidents devies vizītē uz ASV

Ministru prezidents Aigars Kalvītis svētdienas vakarā devās nedēļu ilgā vizītē uz Amerikas Savienotajām Valstīm, kur viņam paredzētas tikšanās ar augstām ASV amatpersonām. Premjers apmeklēs arī vairākas kompānijas, piemēram, «Microsoft» un «Boing». Līdz ar premjeru uz ASV devusies arī plaša delegācija, kurā ir gan valdības un valsts pārvaldes institūciju pārstāvji, gan informācijas tehnoloģiju uzņēmumu vadība. Kopumā uz ASV devusies ap 40 mūsu valsts pārstāvji.

Saslimstība ar tuberkulozi samazinās lēnām

Šī gada pirmajos sešos mēnešos Latvijā reģistrēti 660 jauni tuberkulozes slimnieki, kas ir par 7% mazāk nekā pērn, kad šajā laikā bija reģistrēti 708 jauni slimnieki.

Pēdējo gadu laikā saslimstība ar tuberkulozi Latvijā samazinās, tomēr tas notiek lēnām. Salīdzinājumā ar pēdējo piecu gadu vidējiem rādītājiem, šogad ar tuberkulozi saslimuši par 18% mazāk cilvēku, liecina Sabiedrības veselības aģentūras dati.

Kāpostu krīze Eiropā – latviešiem izdevība

Sausuma radītā neraža Francijā paver iespēju Latvijas dārzena audzētājiem daļu kāpostu ražas pārdot kaimiņzemēs. Eiropā kāpostu trūkst, to cena ir augsta. Latvijā kāposti labi izauguši, tāpēc tos var piegādāt citām valstīm, piemēram, Vācijai, kuru līdz šim ar šiem dārzeniem apgādāta Francija. Šo nišu gan aizņēmuši poļi, kuru audzētie kāposti iepriekšējos gados nonāca arī Lietuvā un Latvijā.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka Latvijas iedzīvotāji ar katru gadu ēd mazāk dārzena, tajā skaitā arī kāpostu. To patērīnš samazinās par apmēram kilogramu gadā un 2003. gadā bija tikai 11 kilogrami uz cilvēku.

Vairāk būvē individuālās mājas

Bijetena «Investīcijas Latvijā 2005» skaitļi liecina, ka valstī sācies ģimenes māju celtniecības bums. Šā gada pirmajā ceturksnī visvairāk ģimenes māju (pēc kopējās palīdzības) ekspluatācijā nodots Rīgas, Cēsu, Jelgavas, Ogres, Tukuma, Preiļu un Daugavpils rajonā. Tomēr kopējais dzīvojamais fonds valstī pieaug lēni, salīdzinot ar 2003. gadu, tas pieaudzis tikai par 1,2 procentiem. Dzīvojamo telpu kopējā platība uz vienu pastāvīgo Latvijas iedzīvotāju ir tikai 24,3 kvadrātmetri. Tas ir par 5 kvadrātmetriem vairāk nekā 1990. gadā. Pagājušajā gadā valstī izsniegtas 4962 būvatļaujas viendzīvokļa māju celtniecībai.

Šī nedēļa – mākoņaina un lietaina

Meteorologi skaidro, ka Latviju sasniedzis aktīvs ciklons no Polijas un Baltkrievijas, kas virs Baltijas palīks ilgāku laiku un noteiks laika apstākļus visu šo nedēļu. Tas nozīmē, ka laiks būs mākoņains un lietains, bez tam lietus var būt spēcīgs un ilgstošs, vietām arī ar pērkonu. Lietus mitēšies tikai nedēļas nogalē. Gaisa temperatūra gaidāma no +16 līdz +23 grādiem. Īstais laiks jaunai sēņu ražai.

Ziņas sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktore),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

RIEBIŅU NOVADĀ

Izvirzīja uz konkursa «Sējējs» otro kārtu

Konkursa «Sējējs» pirmajā kārtā, kas notika 2. augustā, Riebiņu novads novērtēts ar 51 punktu (maksimālais iegūstamo punktu skaits – 55), un ieguva tiesības piedalīties konkursa otrajā kārtā. Pirmajā kārtā tika vērtētas attiecīgās Valsts Vides dienesta reģionālās vides pārvaldes pašvaldības. Konkursa «Sējējs» mērķis ir noskaidrot pašvaldību ieguldījumu vides aizsardzībā.

Riebiņu novada veikumu šajā jomā vērtēja Daugavpils reģionālās vides pārvaldes izveidotā vērtēšanas komisija Vitālija Vingra vadībā.

Kā informēja Riebiņu no-

vada domes izpilddirektors Āris Elsts, vizuālai vērtēšanai komisija bija izvēlējusies Riebiņu novada domes ēku un apkārtni, pagasta teritoriālās pārvaldes ēku un apkārtni, Riebiņu vidusskolas katlu māju un siltummezglu, Stabulnieku mežniecību, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, Irbišu avotu, Indānu gravas izziņas taku, Galēnu parku, Vībornu ģimenes dzīvojamo māju un veidoto ainavu parku. Dokumentālajā daļā īpaša uzmanība tika pievērsta novada teritorijas attīstības programmai un teritorijas plānojuma, vides plānu un ilgtspējīgas attīstības programmas, vides un dabas aizsardzības projektu izstrādei un realizācijai.

L.Rancāne

● Konkursa «Sējējs» skates laikā vērtēšanas komisijas priekšsēdētājs Vitālijs Vingris (no kreisās) un Riebiņu novada tehniskās daļas vadītājs Juris Leicis Riebiņu vidusskolas kurtuvē.

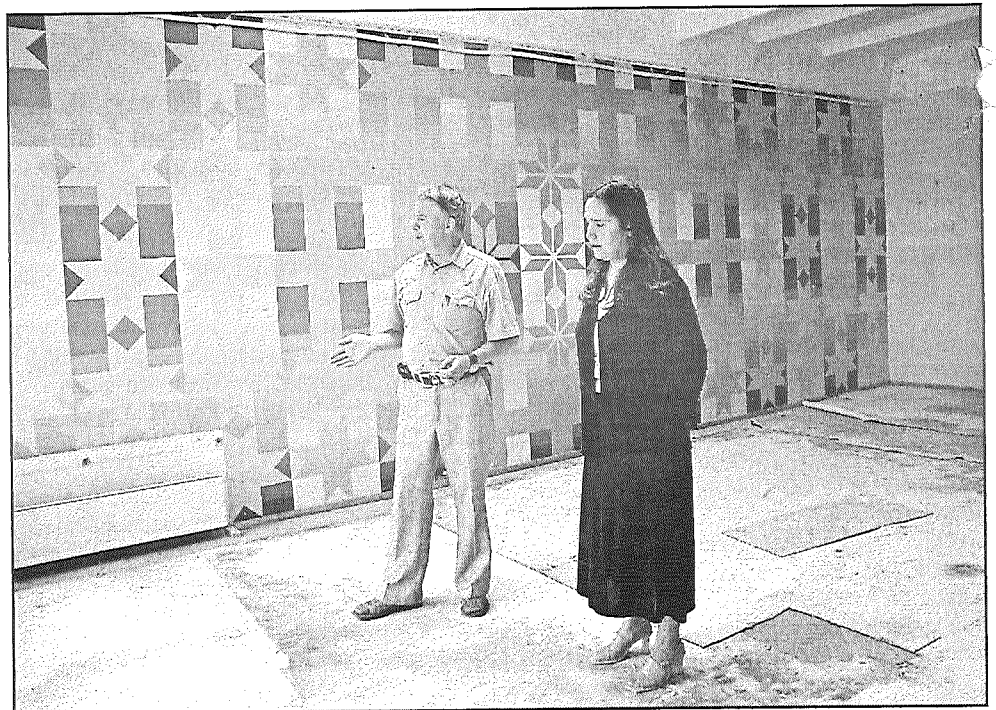
PREIĻU NOVADĀ

Šoruden bērnudārzs «Auseklītis» atkal uzņems iemītniekus

Preiļu novada domes atbildīgie speciālisti lēš, ka jau ap 15. oktobri bērnudārzs «Auseklītis» atkal skanēs mazuļu balsis. SIA «Latspas» celtnieki no Daugavpils sola izremontēt telpas, lai pirmsskolas bērnu izglītības iestādē varētu darboties divas bērnudārznieku grupas.

Preiļu novada vienīgais bērnudārzs «Pasaciņa» ir pārslogots, tāpēc deputāti bija vienprātīgi, ka jāņem kredīts un jāizremontē daļa no «Auseklīša» telpām. Savulaik tas bija jaunākais un modernākais bērnudārzs pilsētā, kur bija pat peldbaseins. Kopš tā slēgšanas deviņdesmito gadu vidū ēkā darbojies šūšanas uzņēmums, tomēr pēdējā laikā telpas netika izmantotas. Saimniecība tikusi uzturēta kārtībā, ziemas laikā ēka minimālā režīmā apkurināta, tāpēc labi saglabājusies.

— Cerējam, ka bērnudārza izremontēto daļu varēsīm nodot ekspluatācijā līdz ar jaunā mācību gada sākumu. Taču tehniskā projekta dokumentācijas izstrāde aizkavējas. Celtnieki pašlaik uzsākuši iekšdarbus un sola līdz oktobrim pabeigt, — stāsta novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis. Sākumā lēstā

● Ar situāciju pirmsskolas izglītības iestādē «Auseklītis» iepazīs Preiļu novada domes tehniskās daļas speciālists Pēteris Romanovs un arhitekte Inga Ancāne. Viņi ar prieku secināja, ka sarīkojumu zālē un vairākās citās telpās labā stāvoklī saglabājusies parketa grīdas, tās vajadzēs tikai nolīdzināt un nolakot. Foto: A.Stepanovs

remontam nepieciešamā summa izrādījies nepietiekama, jo eksperti ieteikuši veikt arī vairākus uzlabojumus. Ir nepieciešama siltināšana, iekštelpu kosmētiskais remonts, jāsakārto un vietumis jānomaina siltuma, ūdens padeves un kanalizācijas iekārtas. Pašvaldības vadītājs uzskata, ka 165 000 latu lie-

lais kredīts būs pietiekams, lai bērnudārzs varētu atsākt darboties. Viņš neizslēdz iespēju, ka tuvākajos gados pašvaldībai nāksies ķerties pie ēkas atlikušās daļas renovācijas, jo pieprasījums pēc vietām bērnudaržā ir liels.

«Auseklīša» kreisajā spārnā abos stāvos notiek remontdarbi. Projektā pare-

dzēts, ka abās grupās bērnu spēļu telpās būs siltās grīdas. Būs arī plaša virtuve, iespējas mazgāt veļu.

Pašlaik objektā, kur notiek sagatavošanās darbi, strādā pieci «Latspas» strādnieki, tiek lauztas sienas, izņemtas durvis, noņemts vecais linoleja segums.

L.Kirillova

OTRDIENAS INTERVIJA

Šīs intervijas idejas autori esat jūs, lasītāji, jo bieži redakcijā saņemam pateicības pilnus vārdus par publikācijām augu aizsardzības jautājumos. Šo rakstu autore ir LR Zemkopības ministrijas Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas vecākā eksperte (agronome) ANITA TRŪPA. Pienācis laiks jūs iepazīstināt.

Trīsdesmit pieci gadi, ap vienu asi griežoties

— Anita, jūs izskatāties tāda norūpējusies. Vai atklājāt kādas problēmas apsektajos zemnieku tīrumos?

— Gluži otrādi, zemnieki var priecāties, bet man gan ir viena rūpe. Es nevaru tīrumos atrast kartupeļu lakstu puvi. It kā jau tai sen vajadzēja parādīties, jo citos Latvijas reģionos šī kaite izplatījusies, bet Preiļu, Rēzeknes un Ludzas rajonā nav. Stādījumu īpašnieki laimīgi, ka nav jānodarbojas ar miglošanu, bet mana priekšniecība teiks, ka es slikti strādāju. (Anita smejas.)

— Jūsu darba kabinetā, kur esat samērā reti sastopama, viss liecina, ka arī augu aizsardzības ekspertu ikdienā ienākušas modernās informāciju tehnoloģijas. Vai meteoroloģisko informāciju iespējams nolasīt datora ekrānā. Kā bija agrāk?

— Protams, vēl pirms nedaudziem gadiem darbs ritēja savādāk. Daudz ko speciālistiem vajadzēja veikt pašiem. No vietējām meteorostacijām saņēmām aprēķinus par nokrišņiem, atbilstoši instrukcijām rēķinājām, salīdzinājām, prognozējām. Tas aizņēma daudz laika.

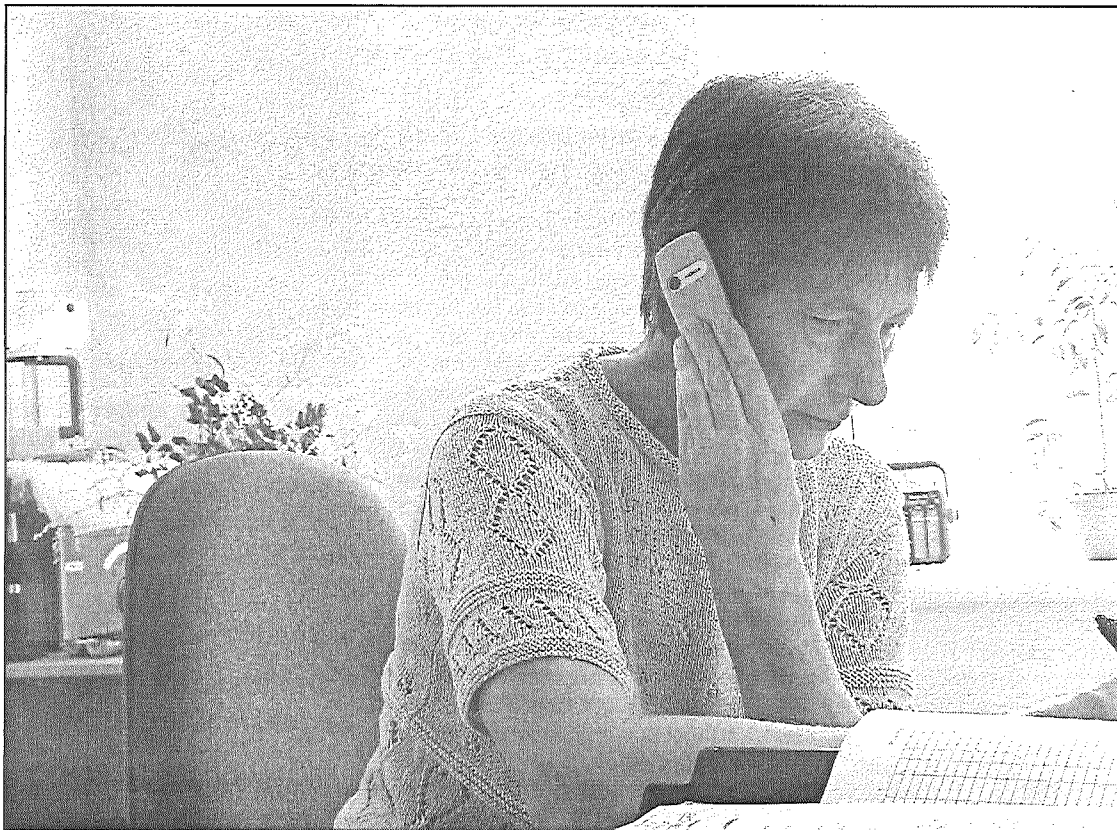
Augu aizsardzības nozarē strādāju kopš 1983. gada. Viļānos toreiz atradās signalizācijas un prognožu punkts, kur strādāju par agronomi fitopatologi. Vietējais centrs tajā laikā bija Rīgā, bet mēs, speciālisti, bijām pakļauti priekšniecībai Maskavā. Tas nozīmē, ka pārskatus un atskaites sūtījām uz Maskavu, no turienes ņēmām arī algas. Arī ar transportu un finansējumu mūs nodrošināja no «lielās augšas». Tikai deviņdesmitajos gados, kad Latvija atguva neatkarību, tika izveidots Valsts augu aizsardzības dienests un sākās pārmaiņas.

— Kolēģes teica, ka jūs nodaļā esat galvenā «melnā» darba veicēja. Kā pati raksturojat savus pienākumus?

— Mans darbs ir viena liela skriešana pa tīrumiem un dārzēm. Tikai tā es spēju iepazīt un novērtēt reālo situāciju, lai pēc tam izdarītu secinājumus un sniegtu padomus, kā rīkoties zemniekiem.

Pirmdienās un otrdienās mani nodaļā nemeklējat. Tād es esmu uz lauka vai nu Preiļu, vai arī Rēzeknes un Ludzas rajonā. Patiesībā šīs divas dienas ir gaužām maz, lai es situāciju pārzinātu pilnībā, taču, ja ņemu talkā līdzšinējo pieredzi, daudz ko var tīri labi prognozēt arī uz priekšu. Bet es jau arī īpaši neskaitu stundas. Ja esmu aizbraukusi uz Ludzas rajonu, neskriešu taču atpakaļ, lai kādas saimniecības apmeklējumu atliktu uz citu reizi.

Agrāk pēc sējumu un stādījumu apskates mēģināju tikties ar zemniekiem. Tagad to daru tikai gadījumos, ja atklāju ko kritisku.

● «Vai tie punktiņi uz kartupeļu bumbūļiem bija tādi mazi un melni vai arī raupji nelīdzeni? ... Nu, tadā gadījumā tas ir parastais kraupis. Nākamavasār sēkla noteikti būs jākodina.» Šādas un līdzīgas telefona sarunas ar zemniekiem Anitai Trūpai ir ikdienišķas. Foto: A. Stepanovs

Vienkārši laika pietrūkst, jo katram ir sava sāpe un problēma, varbūt vienkārši gribas aprunāties.

— Tas taču ir nereāli apskatīt un pārbaudīt visus tīrumus trijos Latgales rajonos!

— Kopā ar reģiona nodaļas vadītāju esam izstrādājušas maršrutus. Protams, ja zemnieki paši atklājuši kādu kaitēkli vai slimību, es neatsaku un aizbraucu aplūkot, tomēr pieturos pie savas noteiktās kārtības. Tā Ludzas rajonā es visbiežāk esmu Malnavā un Cirmā, Rēzeknes rajonā – Viļānu pagastā, Stojerovā un Greiškānos, bet Preiļu rajonā apsekoju SIA «Agrofirma «Turība»» laukus, kā arī Galēnus, Siļukalnu un Stabulniekus.

— Kāpēc izvēlētas tieši šīs pašvaldības?

— Tas ir vienkārši. Maršrutā esam iekļāvuši tās pašvaldības, kur ir lielāka audzējamo kultūru dažādība. Pērn, piemēram, apmeklēju Sutru pagastu, bet tur zemnieki audzēja maz kultūru. Maniem pētījumiem galvenais ir daudzveidība.

— Kas seko pēc tam, kad jūs esat apsekojusi laukus un novērtējusi situāciju?

— Ik nedēļas rakstu atskaites, gatavoju materiālus Valsts augu aizsardzības dienesta mājas lapai. Ik ceturtdienas rītu mūsu dienesta direktors Ringolds Arnītis ar informāciju ar situāciju Latvijā iepazīstina arī Zemkopības ministru.

— Kādā veidā informācija par kādu kritisku apstākli nonāk līdz zemniekiem?

— Parasti tādās reizēs cenšos

sameklēt konkrēto zemnieku mājās. Ja tas neizdodas, lūdzu talkā pašvaldības. Pagastos ir atsaucīgi ļaudis, tāpēc manis sagatavotā informācija vienmēr nonāk līdz stādījumu vai sējumu īpašniekiem, lai viņi var izdarīt visu iespējamo slimību un kaitēkļu apkarošanai.

— Sarunas sākumā jūs teicāt, ka reģionā pagaidām nav sastopama kartupeļu lakstu puve. Kā ir ar tradicionālajām vasaras «viešņām» — kolorādo vaboleņiem vai arī kāpostu balteniem? Šķiet, ka to dārzos ir pa pilnam.

— Ai, vaboļu šogad ir daudz, resnas un labi nobarojušas. Darbojas jau otrā lapgraužu paaudze. Kur stādījumi tiek migloti, tur, protams, kaitēkļu mazāk.

— Ko lai šādā situācijā dara bioloģiskie zemnieki, kuru laukos ķīmijas izmantošana nav pieļaujama?

— Tē nu ir jāpadomā. Mazdārziņu īpašnieki, ja platības nav lielas, uz kāpuriem var kaisīt pelnus, vaboleņiem gan tas nelīdzēs. Visvienkāršākais paņēmieni ir ņemt trauciņu ar sālsūdeni un nolasīt gan kāpurus, gan vaboles.

Arī kāpostu balteniem šogad ir tāds uzlidojums, kā nekad agrāk. Vistrakāk pašlaik klājas zemnieku saimniecībās uz Ludzas un Rēzeknes rajona robežas, kur šie taureņi līdinās mākoņiem vien, ne saskaitīt.

— Pavasari lopiem uzmācās knišļi. Tagad augus apsēduši kaitēkļi. Kas tam ir par iemeslu?

— Situāciju, manuprāt, ir ietekmējuši klimatiskie apstākļi pērnajā ziemā, kas bija salīdzinoši ļoti silta. Jūs taču atceraties, cik silts

bija janvāris! Augsne nesasala, tāpēc kolorādo vaboles un kāpostu balteņa kūniņas lieliski pārziemoja un agri pavasarī jau bija virszemē. Uz digstošiem sulīgiem asniem kukaiņi nodara daudz lielus bojājumus, arī augi vēl ir vārgi un nespēj tiem pretoties.

— Kā jūs vērtējat notiekošos procesus dabā? Vai tiešām, kā veci ļaudis saka, «sputņiki» gaisu sajaukuši?

— Redziet, tās lietas ir sarežģītas. Ļoti strauji attīstās zinātne, Latvijā tiek ievestas arvien jaunas un jaunas kultūras, par kādām agrāk maz ko zinājām, tiek selekcionētas jaunas šķirnes.

Arī klimatiskie apstākļi ievērojami mainījušies. Atcerieties, cik aukstas, sniegotas un bargas vēl pirms gadiem divdesmit vai trīsdesmit bija ziemas. Pamazām paliekam dienvidnieciskāki, arī kukaiņi, kas agrāk dzīvoja tikai dienvidu zemēs, pamazām ceļo uz ziemeļiem, piemērojas apstākļiem un lieliski vairojas.

— Izskatās, ka jūsu prognoze nav optimistiska?

— Kāpēc ne, mācīsimies un cīnīsimies ar jaunajām slimībām un kaitēkļiem. Vajag tikai strādāt.

Agrāk taču arī bija izplatītas dažādas kaites, ar visām tikām galā. Bet viena lieta ir savādāka. Padomju laikos no hektāra iekūla 15 vai 20 centnerus graudu, ja dikti saņēms – 40. (Par to tad pilnas avīzes pierakstīja.) Tad ar miglošanu un mēslošanu nevajadzēja īpaši nopūlēties. Tagad mēs gribam ražas dubultot un pat trīskāršot, tāpēc bez ķīmijas vairs nekādi neiztikt.

Tas taču visiem ir vairāk nekā skaidrs, ka labības laukā, kur nav dots papildus mēslojums, stiebrī ir retāki, tiem pietiekami piekļūst vējš un saule. Ja sējums ir biezs un sulīgs, ātri vien metas klāt dažādas miltrasas un plankumainības.

— Tātad lielu ražu pamatā ir minerālmēsli un ķimikālijas. Tajā pašā laikā runājam, ka pārtikai jābūt bioloģiski tīrai un veselīgai. Kaut kā nepas kopā...

— Ja ķimikālijas un minerālmēslus lieto ar prātu, nepārdozējot, nekāds ļauns nenotiks. Es uzskatu, ka Latvijā un konkrēti Latgalē nekādu pārmērību nav. Ja reiz gribam labu ražu un tādus lauku produktus tirgū, lai pircēji tos ķertin izķer, augiem jāpalīdz. Nevienam tak negribas pirkt tārupu sagrauztu ābolu un kraupja sabojātu kartupeli.

— Vai nebūs tā, kā kādreiz ar «dustu», ko tīrumos bēra kilogramiem, bet vēlāk – ak un vai, cik briesmīga inde?..

— Mans viedoklis ir tāds, ka pašlaik aprītē nonāk tikai tie līdzekļi, kas ir simts un vienu reizi no visām pusēm pārbaudīti. Mūsu dienesta speciālisti arī kontrolē, kādas ir izmantoto vielu atliekas augos. Nekādas novirzes nav konstatētas. Tomēr – katra inde ir inde, uzmanīgiem jābūt. Tad arī augiem būs labi un pašiem nekā nekaitēs.

— Sakiet, kur jūs visas šīs gudrības esat smēlušies?

— Kur? Dzīve man tāda – tik gadu nostrādāts!..

Esmu no Rēzeknes rajona Ilzeskalna pagasta. Tagad liekas, ka mana bērnība bija smaga. Agri nomira tētis, mamma mani un māsu audzināja viena. Toreiz gan tā nešķita, dzīvojam un priecājamies.

Pēc pamatskolas beigšanas devos uz Malnavas tehnikumu, lai kļūtu par agronomi. Man jau teica, kur tu tik smagu profesiju esi izvēlējusies, miera nebūs ne dienu, ne nakti. Tā kā dzīvoju laukos, gan ravēju, gan dēstīju, gan laistīju dārzus. Reizēm abas ar māsu gājām mammas vietā kolhoza lauku brigādē, strādājām fermā. Šī dzīve man bija tuva un pazīstama.

Sagādījās tā, ka pēc tehnikuma beigšanas 1969. gadā nokļuvu strādāt Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacijā par kartupeļu sēklkopības tehniķi. Vēlāk mani pārcēla agronomes amatā. Sākumā gan domāju, ka vairāk par diviem obligātajiem gadiem Viļānos nepalikšu. Bet, kā saka, nekad nēsaki nekad. Šī pilsēta kļuvusi par manām mājām. Mainījušies amati, darba vietas un to nosaukumi, bet patiesībā es ap visu un to pašu asi esmu griezusies – ap zemi un augiem. Kopš pagājušā gada rudens mans darba kabinets atrodas Preiļos, bet tas taču neko nemaina, vai ne?

L.Kirillova

Preiļu novada domē – jauni darbinieki

Kopš jūlija beigām Preiļu novada domē darbu uzsācis uzņēmējdarbības konsultants. Šos pienākumus veiks Kristīne Ruča. Viņa ir beigus Latvijas Universitāti un ieguvusi vadības zinību specialitāti, «Novadnieku» informēja Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis.

Jaunās speciālistes pienākums būs aktivizēt uzņēmējdarbību novadā. Līdz šim uzņēmēju problēmām nav tikusi pievērsta pietiekama uzmanība, atzīst pašvaldības vadītājs.

Pēc vairāk neka gadu ilga pārtraukuma domē aizpildīta arī vakantā arhitekta štata vieta. Apvienot pienākumus ar darbu Līvānos piekritusi šī novada domes arhitekta Inga Ancāne.

Paredzēts, ka augusta vidū domē uzsāks darbu arī dzīvokļu jautājumu speciāliste Svetlana Kurmeļova. Viņa risinās visus jautājumus, kas bija dzīvokļu komisijas kompetencē. Iepriekš šāds štata darbinieks domē netika algots, un dzīvokļu komisijas locekļi ar tiem nodarbojās no pamatdarba brīvajā laikā.

Līvānu novadā atjaunos gājēju tiltiņus

Līvānu novads plūdu radīto zaudējumu kompensēšanai saņēmis 141 130 latus, kas ir vairāk nekā puse no Preiļu rajonam piešķirtā kompensāciju apjoma. Maija plūdi pašvaldības maciņā iecirta krietnu robu — palos izpostīti gājēju tilti pār Dubnas upi, kā arī izskaloti ceļi un caurtekas, kuru labošanas darbi rit visu vasaru. Līdz ziemeļi jāatjauno gājēju tiltiņi pār Dubnu, pa kuriem uz skolu dosies daudzi Rožupes pamatskolas skolēni, tos izmanto arī vietējie iedzīvotāji. Laipas pēc palieņiem vairs nav stabilas, metāla konstrukcijas ir salocītas, laipu klātne bojāta. Tiltiņu atjaunošanai nepieciešams projekts, pie kura patlaban strādā, darbus drīkst veikt tikai licencētas firmas, kas sadārdzina izdevumus. Piešķirtais finansējums ļaus pašvaldībai sakārtot izpostīto ceļu un tiltu infrastruktūru.

Apdrošinās pret nelaimēm būvlaukumos

Jāapdrošina visi būvobjekti, kas pārsniedz 25 kvadrātmetru platību

Sākot ar šī gada 1. jūliju, Latvijā noteikta jauna kārtība, kas paredz būvuzņēmēju un būvētāju civiltiesisko atbildību (CTA) par viņu darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu trešās personas dzīvībai, veselībai, vai zaudējumiem trešās personas mantai.

Jaunā kārtība noteikta Ministru kabineta noteikumos numur 454. Rajona pašvaldību apvienotās būvvaldes vadītājs Artūrs Poplavskis, komentējot šos noteikumus, atzina, ka tie ir kā pielikums «Būvniecības likumam», kas Latvijā ir spēkā kopš 1995. gada. Jau šajā likumā bija paredzēts, ka civiltiesiskā apdrošināšana būs obligāta. Likumā bija noteikts, uz kādiem objektiem apdrošināšana attieksies, norādot, ka objektiem apjomā līdz 2000 kubikmetriem apdrošināšana nebūs vajadzīga, tomēr laika gaitā šajā punktā tika veikti labojumi. Līdz ar to jebkura veida būvei, kurai nepieciešama būvatļauja, tagad vajadzīga civiltiesiskā apdrošināšana. Būvatļauja nav vajadzīga mazbūvēm lauku apvidū ar apbūves laukumu, kas nepārsniedz 25 kvadrātmetrus un nav augstāks par vienu stāvu, kā arī šādu objektu remontiem un renovācijām.

Prasība par civiltiesisko apdrošināšanu stājas spēkā pirms mēneša, taču tā neattiecas uz tiem objektiem, kuriem būvatļauja bija izsniegta pirms tam.

CTA vajadzīga ne tikai tajos gadījumos, kad tiek būvētas jaunas ēkas, bet arī tad, ja notiek veco ēku rekonstrukcija, restaurācija, kapitālais remonts vai paplašināšana, uz ko attiecas «Būvniecības likums» vai «Vispārīgie būvnoteikumi».

Ministru kabineta noteikumos paredzēts, ka par apdrošināšanas noslēgšanu atbildīga būvvalde. Tas nozīmē, komentēja Artūrs Poplavskis, ka pēc tam, kad nokārto-

tas visas ar jauna objekta celtniecību saistītās formalitātes, jāveic apdrošināšana un tikai tad varēs saņemt būvatļauju. Būvvalde neizsniegs atļauju, ja nebūs veikta apdrošināšana. Katram, kurš grib būvēt legāli, ir jāveic būvniecības apdrošināšana. Būvdarbus var apdrošināt gan būvobjekta celtniecības pasūtītājs, gan arī būvdarbu veicējs – būvuzņēmējs. Taču jebkurā gadījumā ar apdrošināšanu saistītās izmaksas skars pasūtītāja kabatu.

Apdrošināšanas limita summa – 10 000 latu

Noteiktas minimālās apdrošināšanas summas. Būvuzņēmējiem, ja viņi apdrošina tikai konkrētu būvobjektu, tie ir desmit procenti no darba līgumā noteiktās summas, bet ne mazāk par 10 000 latu. Ja, piemēram, būvobjekta celtniecības izmaksas ir paredzamas 150 000 latu apmērā, tad minimālais atbildības limits, par kādu jāslēdz līgums, ir 15 000 latu, bet, ja izmaksas tiek plānotas 90 000 latu apmērā, apdrošināšanas summa vienai algai paliks 10 000 latu lielumā.

Būvuzņēmējiem ir iespējams noslēgt CTA ne tikai par katru objektu atsevišķi, bet arī vienu līgumu uz visiem objektiem gada laikā kopā. Līgumā var iekļaut gan jau esošos būvobjektus, gan arī tos, par kuriem pagaidām nav zināms. Šādos gadījumos minimālais atbildības limits tiek noteikts desmit procentu apmērā pēc gada apgrozījuma lieluma, taču ne mazāks par 50 000 latu. Šie līgumi izdevīgi būvfirmām, kas gada laikā veic vairākus celtniecības darbus.

Artūrs Poplavskis atzina, ka pagaidām vēl ir neskaidri jautājumi saistībā ar atsevišķām noteikumos paredzētajām normām. Ar lielām būvēm viss ir skaidrs, viņš teica, bet ko darīt tādos gadījumos, ja jaunbūves cena atpauk pat no minimālās apdrošināšanas summas – 10 000 latiem? Rezultātā būves īpašniekam nāksies ievērojami pārmaksāt.

● Civiltiesiskā apdrošināšana būvniecības jomā, sākot no 1. jūnija, ir obligāta. Foto: A.Štepanovs

Veicot būvdarbus saimnieciskā kārtā (šāda būvniecības darbu forma atļauja privātmāju celtniecībā, ja darbus veic pats ēkas īpašnieks), minimālās atbildības limits noteikts 5000 latu apmērā.

Kam izdevīga apdrošināšana?

Apdrošināšanas līgums paredz atmaksāt visus izdevumus, kas saistīti ar cietušās trešās personas ārstniecību, tāpat materiālu zaudējumu atlīdzību zādzību un nelaimes gadījumos. Līgums attiecas uz izdevumiem, kas saistīti ar trešās personas ārstēšanu, kā arī protezēšanu, endoprotezēšanu un tehnisko palīgīdzekļu iegādi vai nomu; izdevumus, kas saistīti ar trešās personas pārejošu darbnespēju, darbības zaudējumu, izdevumus, kas saistīti ar trešās personas nāvi, apdrošinātājs sedz arī izdevumus par trešās personas mantai nodarītajiem zaudējumiem. Katra apdrošināšanas firma līgumos var paredzēt vēl vai-

rākus dažādus gadījumus. Būvuzņēmējiem un būvētājiem, slēdzot līgumus, rūpīgi jāiepazīstas ar visiem nosacījumiem, piemēram, par būvlaukuma apsargāšanu. Piemēram, ja no objekta ir nozagti materiāli, apdrošināšanas kompānija var strikti izpētīt, vai ievēroti visi apsardzes noteikumi.

Artūrs Poplavskis kā pozitīvu jaunajā kārtībā uzsvēra to, ka līdz šim trešās personas — būvniecībā iesaistītie strādnieki, kas bija neaizsargāti, turpmāk sakarā ar nelaimes gadījumu varēs saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Savukārt jaunie noteikumi nav labvēlīgi mazo objektu būvētājiem, kādi pārsvarā ir Preiļu rajonā, jo viņiem papildus izdevumi par apdrošināšanu palielinās izmaksas.

Kopš jauno noteikumu stāšanās spēkā apdrošināšanas līgumi pašvaldību apvienotajā būvvaldē noslēgti par diviem objektiem, par diviem citiem tiek kārtotas formalitātes.

L.Rancāne

MUMS RAKSTA

Spoža gaisma pār bērības zemi

Kad pirms pāris gadiem pirmoreiz atvēru Jāņa Būmaņa grāmatu «Mazā Zemgale laikmetu griežos», es raudāju. Visvairāk jau tāpēc, ka mans tēvs un māmiņa, aiziedami mūžībā, (1999. un 2002. gadā), (arī brālis un māsa jau mūžības dārzos) nepaspēja to ieraudzīt. Kādi neaizstājami ceļveži viņi man būtu bijuši pa šīs grāmatas lappusēm, jo man pašai bija tikai 10 gadu, kad aizceļojām no Rudzātu pagasta Soltupes! Cik savilņojošs notikums tā būtu bijusi vecākiem, brālim, jo viņiem te tik daudz pazīstamu seju, vārdu, notikumu.

Raudāju arī tāpēc, ka manas ģimenes liktenis veidojies ļoti traģiski, un Soltupe patiesībā palikusi vienīgā vieta, kur vēl bijām visi kopā (vecāki, trīs māsas, brālis), dzīvi un laimīgi.

Un, iespējams, tādēļ, ka bērības vietās sen vairs nav ne māju, ne pagalma, ne ceļiņu, neesmu varējusi uz turieni aizbraukt ilgus gadus, kaut nedzīvoju nemaz tik tālu. Pārāk sāpīgi. Šajā pagātnes logā esmu spējusi ieskatīties tikai domās.

Tādējādi Soltupe man ir pērle, kas spodrināta gan sāpīgās, gan arī ļoti gaišās atmiņās.

Tāpēc esmu patiesi laimīga un pateicīga Jānim Būmanim, kurš nu iedēdzis spožu gaismu pār savu un arī manu bērības zemi, sakārtodams un izdodams tik plašu un izziņas bagātu grāmatu par Rudzātu pagastu.

Paldies viņam par šo brīnišķīgo sirds darbu! Veselību un izziņas prieku vēl ilgus gadus!

Mazliet par sevi. Esmu dzimusi Preiļu rajona Rudzātu pagasta «Soltupē» 1955. gada 1. janvārī. Skolas gaitas uzsāku toreizējā Rudzētu 8-gadīgajā skolā Vilkmurgurē. Taču jau 1965. gadā pārcēlamies uz Jēkabpils rajonu. Tālākās dzīves gaitas man saistās ar Jēkabpili, Rīgu, Jelgavu. Dzīve apmetā loku un no 1980. gada atkal dzīvoju Jēkabpilī. Esmu beigus LVU Filoloģijas fakultāti (Bibliotēku zinātņu un Bibliogrāfijas nod. 1977. g.). Strādāju Jēkabpils pilsētas bibliotēkā par bibliogrāfu.

Soltupei

Veltījums dzimtajai vietai, vecākiem un bērības draugam

Soltupe — vieta, kur krāsainus sapņus
Šūpoja manas bērības laiks.
Tur aijāja bērzs un sargāja ozols,
Tur tēva un māmiņas rūpju pilns vaigs.

Tur ziedēja mirte un rožainā ābele,
Tur zilziliem ziediem linu lauks,
Tur meža ielokā, saulainā pagalmā
Satiku tevi, mans bērības draugs!

Ai, bērība tālā, ar liepziedu smaržu,
Ko gaiša māmiņa priekšautā nes!
Tur remdējām sāpes, tur jutāmies droši,
Kā putnēni vecāku paspārnē.

Cik grūti bij viņiem šo drošumu gādāt,
To tagad zina vien debesu lauks.
Bet, māmiņa, tēti! Manos atmiņu
dārzos,

Jūs pieminot, ziedi visskaistākie plaukst.

Ai, bērība mana, ar zemeņu krellēm,
Ko sasarcis puika, smilgā savēris, sniedz!
Nesāp vairs sirds par saplēstām lēllēm,
Pāri tam visam krīt atmiņu sniegs.

Liktenim patika samaisīt dzīvi,
It kā tā būtu salātu trauks —
Zuda aiz kalniem man ierastās zīmes,
Zuda uz gadiem man bērības draugs.

Aizsnīga gadu puteņos, sniegos
Soltupes ceļi un takas... Kas sauks?
Tikai atmiņas smeldzēja liegi —
Kur esi, tālās bērības draugs?

Laiks pamazām tukšo dzīves kausu,
Laiks palēnām sarmu met matos, draugs.
Taču uz vietu, kur dzīve ausa,
Mūžam mūs atmiņu dzērves sauks!

Dzimtajai Latgalītei un tās sirsnīgajiem
cilvēkiem vislabāko vēlot —

Anita Rubine
Jēkabpilī

Mūžs kopā ar bitēm

Sakoptības skatē atzinība par darbu ar dravu

80 mazas, noslēgtas pasaulītes ar savām karalienēm, sargiem, ziņnešiem, darbiniekiem izvietojas dārzā zem ābelēm nogāzītē aiz Mežinsku mājas Ornišos. Tā ir **Antona Mežinska** bišu drava, dzīves piepildījums, prieks un lepnums. Šogad rajona sakoptības skatē šī saimniecība Riebiņu novada Silajāņu pagastā saņēma balvu nominācijā par ieguldīto darbu dravas paplašināšanā. Lielo gadu nastu uz pleciem Antons Mežinskis tur braši. Nav jau viegli diviem vien ar dzīvesbiedri Valentīnu aprūpēt tik lielu saimi, taču bitenieka enerģija, šķiet, ik dienas atjaunojas no tā vien, ka var novērot, cik nenogurstoši pie stropu skrejām darbojas bites.

Zurnālistus dravnieks aicina piesēst nekur citur kā dravas malā, pāris soļu attālumā no tuvākā stropa. Kas to lai zin, varbūt šim saimniekam bites padevušās reti miermīlīgas, bet visā sarunas un fotografēšanas laikā mūsu adresē netiek veltīts neviens nikns spindziens, un izskatās, ka bitītes pat lāgā nav pamanījušas svešu cilvēku klātbūtni. Vietā, kur sēžam, dravas saimniekam nolikts blukēns. Te viņam mīlākā vieta, kur piemesties un rāmi pārlūkot savu pavalstnieku dzīvi. No šejienes labi pārskatāms, kurā stropā darba diena rit ierastā ritmā, bet kurā to izjaucis kāds negaidīts notikums.

Sakoptības skatē Mežinsku mājas piedalījušās arī citos gados, bet tieši biškopības jomā – pirmo reizi. Medus ieguvē šogad izmēģināja jauna metode. Citos gados bitenieks stropus līcis pilnu magazīnu, bet šogad tikai pusi. Pavasara ienesumā tādējādi iegūti pilnāki rāmiši. Bet tas arī ir vienīgais jaunums. Viss pārējais tiek darīts tāpat kā gadu desmitiem līdz šim. Nekādas jaunievedumus medus ražošanā nevar izgudrot, sacīa bitenieks, jo gala iznākums visairāk atkarīgs no laika apstākļiem. Šo vasaru viņš vērtē kā teicamu, jo silta laika pietiekami, taču pavasara aukstums un lietavas gan radījušas daudz raīžu. Gandrīz vai nācies domāt par bišu piebarošanu. Par laimi, laiks tomēr kļuvis siltāks, saziedējuši augļu dārzus, un bitītes centušās, cik jaudas, atgūt nokavēto.

Stropa mūžs līdzīgs mājas mūžam

Speciāli ziedaugi medus vākšanai pie mājām netiek audzēti.

Apkārtne ir samērā maz apdzīvota, ar dabīgām pļavām, ganībām, pamesti lauki, kur papildam augu un puķu, ziedošu liepu. Šajā dravā iegūtais medus ir dabisks, bites to pānesušas no visiem lauku ziediem. Tuvumā nav arī kaimiņu, kas ar ķīmikālijām apstrādātu savus laukus un tādējādi kaitētu medus vācējam. Te viņam sava vaļa, ganību pietiekoši, priecājas dravnieks. Taču piedzīvoti arī tādi gadi, kad ienesums ir mazs, un biteniekam viss lielais kopšanas darbs neatmaksājas. Īpaši tiem, kas jaunus stropus pērk. Antons Mežinskis tos gatavo pats. Pārlicinājies, ka šim nolūkam vislabāk der egle, kas nepievelk mitrumu, tās koks ir viegls. Bet, piemēram, priede, ātri kļūstot mitra. No materiāla izvēles un arī no citiem dažādiem apstākļiem atkarīgs stropa kalpošanas ilgums. Mežinsku dravā vēl joprojām bišu saime apdzīvo pusaudža vecumā gatavoto stropu, kam esot 60 gadi. Daži citi palikuši vēl no sievas tēva dravas. Bet kāda amatnieka būvētie pāris gadu laikā sākuši pūt.

Drava ievērojami paplašināta tieši šopavas ar jaunajām saimēm. Katra tikusi arī pie pilnīgi jaunās mājiņas. Ziemā izgatavoti kādi divdesmit stropi. Maija beigās un jūnijā Mežinsku mājās bija ļoti nemierīgs laiks, uzmanot spietu izlidošanu. Kad bites pamet veco mājvietu, tās uz desmit – divdesmit minūtēm piemetas turpat tuvumā, un šo laiku nevar palaist garām. Ne reizi vien nācies sliet trepes un rāpties līdz pat ābeles galotnei, lai spietu saņemtu. Daži no spietiem paši ievākušies jaunajos stropos, par ko bišu izlūki bija paziņojuši savām saimēm.

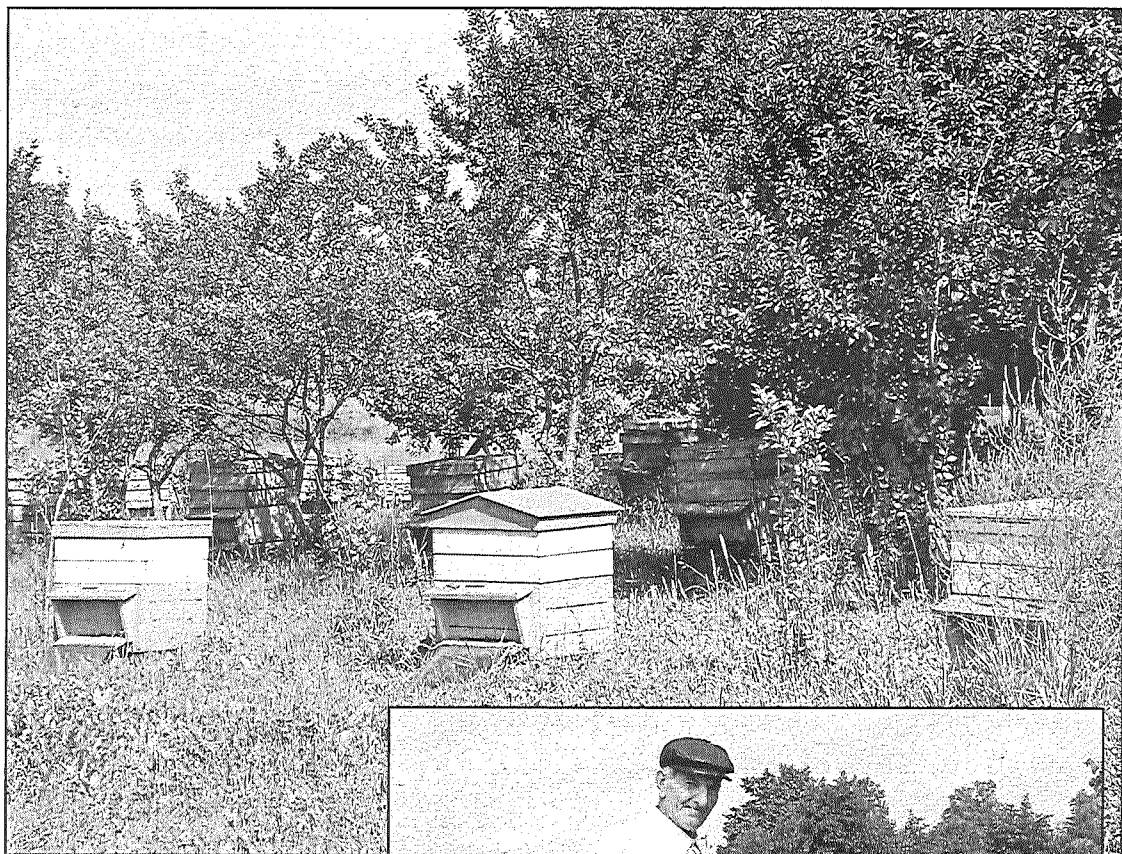
Kam nodot pieredzi?

Pirmās biškopja zināšanas Antons apguvis jau bērnībā, jo tēvam piederējuši daži stropi. To laik dzīvojis Gailišos. Ornišos uz dzīvi apmeties pirms gadiem piecdesmit, kad apprecējies un pārcēlies pie sievas. Bišu kopšanā svarīgi esot pavasarī laikus iztīrīt stropus, izvākt tās, kas vairs medu nenesis, papildināt rāmišus. Ziemā kopšana vienkāršāka. Galvenokārt jāuzrauga, lai stropus neieputinātu sniegs, jo tad bitēm pietrūkst gaisa. Piedzīvots, ka kupenas sadzītas līdz stropu jumtiņiem. Bites svaiga gaisa meklējumos līdušas ārā pa skreju. Nācies stropus celšus izcelt no sniega. Par pelēm vai citiem grauzējiem dravnieks neuztraucas. Tās iekļūstot sliktos stropos. Viņam tādu

elpošanas ceļu slimību ārstēšanā. Noder pret acu slimībām, piemēram, kataraktu. Medu jāpilina acīs pa pilienam vai diviem katru dienu. Medus gan var nedaudz kost, taču to var pilināt ilgstoši.

Ja bišu vākums sacukurojies, tas nozīmē, ka medus ir īsts. To atkal šķidru var dabūt siltā ūdens peldē, taču tā nedrīkst būt siltāka par 40 grādiem, jo tad vērtīgās vielas zūd un medus ir tikai kā saldviela.

Bišu indi lieto pret iekaisumiem, kardioloģijā, neiroloģijā, ja ir artrīts. Tā ir stimulējoša, taču

● **Bišu dārzs, vienkāršs savā dabiskumā un saliedētībā ar apkārtni, ir bitenieka Antona Mežinska lielā mīlestība, mūža darbs un piepildījums.**

Foto: A. Stepanovs

neesot. Dravas tuvumā izrakti dīķi, kur bites tiek pie ūdens. Pavasarī, bērnu barošanas laikā, dīķu un grāvja malas sūnas esot kā nosētas ar valgmi meklējošām bitēm. Mācoties biškopības kursus Rīgā, uzzinājis, ka bitēm vajadzīgs arī sālsūdens, ko reizēm piedāvājis. Kursos Antons ieguvis oficiālu dravas vadītāja apliecību. Taču bagāto bitenieka pieredzi un zināšanas lāgā neesot, kam nodot. Bērni un mazbērni neatsakoties palīdzēt, taču dravnieka aicinājuma sevī nejutot, arī asie dzeloņi atbaidot. Mazdēlam no dzēlieniem rodoties alerģija. Arī dravniekam ne reizi vien nācies izjust sāpīgos dzēlienus. Bet mājas dzīvnieki – kaķi, suns, gailis ar saimi respektē dārza iedzīvotājus un nerādās ne tuvumā.

Pret vīrusiem – medu ar citronu

Antons un Valentīna kolhozu laikos strādājuši nobarojamo jaunoļu fermā, kopuši bullēnus. Darba dienas bijušas smagas – ar agriem rītiem un vēliem vakariem, bet dienas vidus pavadīts pie bitēm. Arī tagad dzīvesbiedre ir galvenā palīdzība dravas apkopšanā.

ar pašārstēšanos aizrauties nevajag.

Ziedputekšņi ir dabiskie vitamīni. Tie satur vairāk nekā divdesmit aminoskābes, oghidrātus, vitamīnus, minerālvielas un citas vielas. Tos izmanto atveseļošanās periodā pēc smagām slimībām – anēmijas, prostatīta, nervu, aknu, nieru un citām slimībām. Ziedputekšņus nevajadzētu lietot pusaudžiem, jo tie veicina dzimumnobriešanu. Līdzīga, bet iedarbīgāka par ziedputekšņiem ir bišu maize. Tās sastāvā ietilpstošās aminoskābes uzlabo cilvēka at-

nā. Ar medus ieguvu abi tiek galā, bet produkcijas pārpalikuma realizācija galvenokārt notiek ar starpnieku līdzdalību. Nav tik daudz spēka un nav arī laika, lai ar medu tirgotos paši, tāpēc nākas pakļauties uzpircēju noteikumiem. Priēļos mazs pieprasījums, bet braukšanai uz tālām un lielām pilsētām neesot vaļas. Kas tad strādās pie bitēm, vaicā dravnieks. Labvēlīgā gadā un atkarībā no saimes ražīguma iegūstot 10 – 20 kilogramus medus. Saimju piebarošanu ar cukuru bitenieks neatzīst. Pa ziemu stropus medu atstājot pietiekošā daudzumā, arī darba pie bitēm tad esot mazāk, kukaiņi veselīgāki. Cukurs mēdzot būt dažādi apstrādāts un no tā bites varot pat nomirt. Biškopis atzīnīgi vērtēja pirms pāris gadiem Latvijas tirgū pieejamo sirupu no Vācijas, ko bites labprāt lietojušas,

bet tagad tāda vairs neesot. Viņu uztrauc, kas notiks ar Latvijas cukuru tuvākajā nākotnē, un vai pilnībā būs jāpāriet uz iversto, no cukurniedrēm ražoto saldumu? Cukurniedru cukuram vajadzētu būt labam, spriež biškopis, ja vien tam nekas netiks pievienots.

1927. gadā celtā Valentīnas tēva māja glabā senā skaistuma un vērienīguma pēdas, vēl no tiem laikiem palikušo karoga turētāju. Abi dzīvesbiedri skumst, ka dzimtas jaunākās paaudzes te labprāt pavada brīvdienas, bet negrasās apmesties uz dzīvi. Darbavietu te nav, tuvākajā apkārtnē vientuļa pamestība, tukšas mājas.

Citroni ar medu – ziemā labākās zāles pret visiem vīrusiem, atvadoties stāsta abi Mežinski, Valentīna un Antons. Paši pārlicinājušies, un citiem to iesakot.

L.Rancāne

Bišu produktu veselīgums

Medus esot dievu barība, un tas simbolizē nemirstību, atdzimšanu un auglību. Cilvēkam dienā vajagot apēst simts gramus medus. Tas jādārot skaistas ādas un organisma spēcīnāšanas vārdā. Tikpat vērtīgi kā medus cilvēka organismam esot pārējie bišu produkti.

Medu dienā vajag apēst vismaz tējkaroti. Norma ir divas ēdamkarotes. Cukurslimniekiem mazāk.

Medus palīdz aknu, plaušu un

koloģijā, dermatoloģijā un citur. Arī kosmetoloģijā – dažādās maskās, aplikācijām, depilācijām. Vasaka košļāšana palīdz novērst mutes dobuma slimības.

Bišu produkti ir lielisks līdzeklis slimību ārstēšanā un profilaksē. Taču tie jāizvēlas rūpīgi – speciālos bišu produktu veikalos.

Katrā vietā, kur dzīvo cilvēki, ir viss, kas viņiem vajadzīgs. Tāpēc vajag padomāt, vai vērts aizrauties ar citu tautu medicīnas gudrībām.

(«Māja»)

Vispusīgai personības attīstībai uz kristīgiem principiem

Draudzīgā noskaņā no 5. līdz 8. augustam Līvānos notika konference «Demokrātija. Sabiedrība. Jaunatne», kurā kopā ar Latvijas pārstāvjiem piedalījās arī cieņi no Norvēģijas. Konferenci organizēja bērnu un jaunatnes organizāciju apvienība «IMKA Latvija» sadarbībā ar Līvānu novada domi, sabiedrisko organizāciju «IMKA Līvāni» un Līvānu bērnu un jauniešu centru. Tā bija vēlta Pasaules YMCA alianses 150 gadu jubilejai.

Uz atklāšanu Līvānu 1. vidusskolā ieradās 150 jaunieši no apvienības «IMKA Latvija» dalīborganizācijām un Grimstadas Ten – singa grupas Norvēģijā. Te notika «IMKA Latvija» vēstures, fotogrāfiju un filmas prezentācija, organizācijas apvienības pārstāvju, Līvānu novada domes un 1. vidusskolas pārstāvju uzrunas, priekšnesumi.

Konferences turpinājumā tās dalībnieki iepazīs ar norvēģu sagatavoto Ten – sing programmu. Norvēģu jaunieši vadīja nodarbības, pastāstot par Ten – sing filozofiju un saturu, mācīja to praktiski. Ten singa programma ir izveidojusies 1967. gadā un sevī ietver deju, drāmu, dziesmu, roku, gaismas. Tā balstās uz tīņu kultūru, un tās pamatā ir garīgās vērtības. Programmas ietvaros tiek veidoti uzvedumi par mīlestību, draudzību, mieru un citām tēmām, kam dalībnieki piemeklē melodijas, pieskaņo deju soļus, skaņu, gaismu. Pieaugušajiem jāamācās pieņemt jauniešu izvēli: popu, roku, hip – hopu un tam līdzīgi. Tiek izmantota arī garīgā

un baznīcas mūzika.

Ten – singa nodarbībās konferences dalībnieki norvēģu vadībā mācījās deju iestudēšanu, līnijdejas, hip – hop dejas, izpildīja breiku, izmēģināja spēkus un talantus drāmas, dziedāšanas, instrumentu spēlēšanas, diriģēšanas prasmē Ten – singa iestudēšanā, mācījās, kā izmantot video, skaņas un gaismas tehnikas Ten – singa veidošanā.

Konferences dalībniekiem bija iespēja iepazīt arī pilsētas ievērojamākās vietas, diskutēt par jaunatnes politiku Latvijā, dalīties vīzijās par Latvijas un Eiropas nākotni, piedalīties ballē kantrī stilā kopā ar novada sportistiem.

Tomēr Ten – singa nodarbībām bija ierādīta galvenā vieta. Divu dienu laikā Latvijas un Norvēģijas jauniešu kopīgiem spēkiem tika sagatavots Ten – sing uzvedums, ko varēja noskatīties konferences noslēgumā.

Konferences organizatori no dalībniekiem saņēma daudz labu atsauksmju un vēlējumu. Kā atzina Līvānu bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne, uz kuras pleciem gulās viss organizatorisko rūpju smagums, pateicību ir pelnījuši daudzie atbalstītāji un palīgi – Līvānu novada dome, Tūrisma informācijas centrs, Latgales mākslas un amatniecības centrs, Līvānu 1. vidusskola, uzņēmumi «Lettglas», «Adugs», «Daugulis un partneri», kā arī «IMKA Latvija» prezidente Gunta Kelle. «IMKA Latvija» ir atvērta bērnu un jaunatnes organizāciju apvienība, kura, darbojoties uz kristīgiem principiem, veicina vispusīgu personības attīstību un nostiprina vērtību sistēmu, strādājot sabiedrības labā. «IMKA Līvāni»

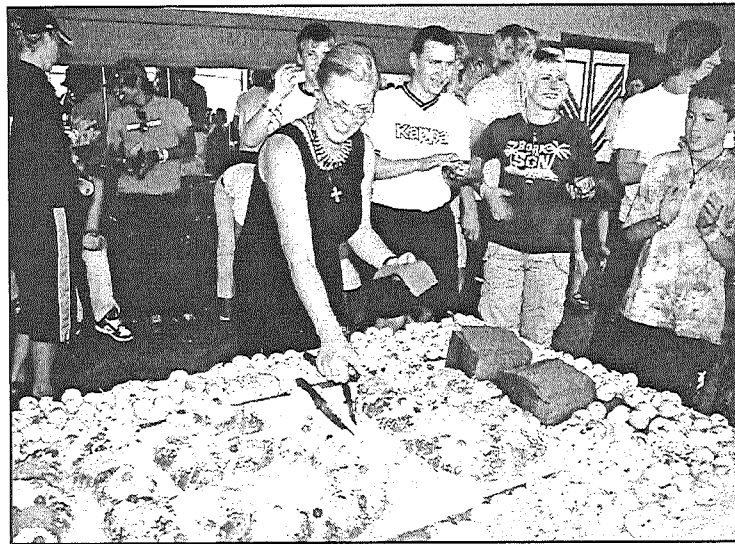

● Konferencē «Demokrātija. Sabiedrība. Jaunatne» visvairāk laika bija atvēlēts Ten – singa apgušanai.

savu darbu uzsāka 2003. gadā. Tās programmās iesaistītie jaunieši piedalās vietējā mēroga līderu apmaiņas programmās, treniņos un starptautiskos pasākumos. Organizācijas ietvaros darbojas arī Līvānu novada 7. gaidu vienība. «IMKA Līvāni» isteno arī sociālo programmu, organizējot atbalsta klubu ielu bērniem, kā arī pirmskolas programmu – rotaļu grupas bērniem.

L.Rancāne

● No «IMKA» organizācijas 150 gadu jubilejas kļingera pa garšīgam kārumam tika katram konferences dalībniekam.

SPORTS

Preiļieši Pārtikas un veterinārā dienesta sporta un atpūtas svētkos – ceturtie labākie valsti

Jūlija nogalē notikušajos Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) 40. sporta un atpūtas svētkos, kas risinājās Rīgas rajona Ropažu pagasta Zaķumuizā, Preiļu pārvaldes komanda ierindojusies ceturtajā vietā un pierādījusi, ka prot ne

tikai veiksmīgi tikt galā ar saviem tiešajiem darba pienākumiem, bet ir arī sportisks kolektīvs.

Kā «Novadniekam» pastāstīja PVD Preiļu pārvaldes vadītāja Diāna Pastare, sporta svētkos piedalījās 34 komandas ar vairāk

nekā 1000 dalībniekiem no visiem Latvijas rajoniem, veterinārajiem uzņēmumiem un laboratorijām. Preiļu rajona pārvaldes sportisko garu apliecināja 35 pieaugušie dalībnieki.

Preiļieši izcīnīja vairākas godal-

gotas vietas. Pirmā vieta iegūta sacensībās «Trojas zirgs», ģimeņu stafetē (piedalījās veterinārārstu Brūveru ģimene un Viktorija Lāce). Otrā vieta iegūta «autobraukšanas» sacensībās ar ķeru un roku laušanās sacensībās (gan komanda,

gan individuāli Olīta Brūverei). Trešā vieta izcīnīta atrakcijās «Zīmēšanās uz ūdens», bet ceturta vieta līdzjutēju konkursā un dāmu futbolā. Uz Preiļiem atvesti ceļojošie kausi un diplomu.

L.Kirillova

Favorīti cieš zaudējumus

4. augustā Preiļu novada futbola čempionātā tika izspēlētas trīs ceturtdaļfināla spēles. Visās trijās spēlēs tika fiksēti negaidīti rezultāti.

Pirmajā ceturtdaļfinālā spēlēja Aglonas komanda ar rezultātu 3:2 guva virsroku pār «Parks» komandu. Aglonas komandas labā vārtus guva Rolands Putāns, Sergejs Placinskis un Ēriks Stivrins. Savukārt «Parks» komandas labā ar gūtajiem vārtiem izcēlās Jevgeņijs Kolesnikovs un Māris Pauniņš.

Otrajā ceturtdaļfinālā spēlēja 2. vidusskolas komanda ar rezultātu 4:2 pārspēja 1. pamatskolas/Skujiņas komandu. Trīs vārtus 2.

vidusskolas komandas labā guva Aleksejs Kovaļenko, vēl vienus vārtus Vadīms Aleksejevs. 1. pamatskolas/Skujiņas komandas labā vārtus guva abi komandas līderi – Ervīns Veigulis un Aigars Indrikovs.

Trešajā ceturtdaļfinālā spēlēja pārsteigumu sagādāja arī Policijas komanda, kura, pateicoties Viļa Patmalnieka precīzi raidītai bumbai, spēles pēdējās minūtēs ar rezultātu 1:0 izrāva uzvaru spēlei ar Unibankas komandu.

Līdz ar to pirmajās trijās ceturtdaļfināla spēlēs favorīti piedzīvoja sāpīgus zaudējumus. Vai tie spēsi atspēlēt, kļūs zināms 9. augustā, kad notiks atbildes spēles.

V.Ozoliņš

● Pēc mirkļa bumba, Viļa Patmalnieka raidīta, ielidos Unibankas komandas vārtos.

Preiļu dejotāji atgriezušies no Krimas

No jūnija beigās notikušajiem IX Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem Preiļu 1. pamatskolas deju skolotājas Gaidas Ivanovas vadītais 7.-9. klašu deju kolektīvs «Gaida» atgriezās ar II pakāpes diplomu.

«Tu nekad nezaudē, ja palīdzi citam uzvarēt. Paldies Preiļu 1. pamatskolas deju kolektīva vadītājai Gaidai Ivanovai par pašreizējā darbu bērnu talantu atklāšanu un to pilnveidošanu. Latvijas Republikas Bērnu un ģimeņu lietu ministrs Ainars Baštiks.» Šādu pateicību, kā arī ceļazīmi braucienam uz deju festivālu Simferopolē, Ukrainā no 21. līdz 24. jūlijam, no ministra saņēma Gaida Ivanova.

Atbraucot no dziesmu un deju svētkiem, kolektīvs mazliet atpūtas un tad somas tika pārkārtotas, atkal bija laiks doties ceļā. 18. jūlijā dejotāji izbrauca no Preiļiem un divas diennaktis pavadīja vilcienā ceļā uz Ukrainu. Iebraucot Krimā, visus pārsteidza lielle skaistie kalni, kādu Latvijā nav. Tur bērni bija desmit dienas.

Galvenais mērķis Ukrainā viņiem bija Krima, Bērnu starptautiskais centrs «Arteks», kur notika festivāls «Let's change the world to the better!» («Veidosim pasauli labāku!»).

Kā pastāstīja kolektīva vadītāja Gaida Ivanova, bērni bija ieradusies no divdesmit valstīm (Bulgārija, Baltkrievija, Lielbritānija, Armēnija, Dānija, Kazahstāna, Kanāda, Ķīna, Lietuva, Maķedonija, Maroka, Moldova, Mongolija, Vācija, Krievija, Serbija un Melnkalne, Horvātija, Ukraina, kā arī Latvija) un tika sadalīti vairākos korpusos ar dažādiem nosaukumiem. Ēkas nosaukums, kur dzīvoja preiļieši, bija «Krasnaja dača». Par skolēniem īpaši rūpējās grupu vadītāji — važatīje (vadītāji, tā ir īpašā Arteka valoda, kuru saprot tikai tie cilvēki, kas tur ir pabijuši). Katrai nometnei bija arī savs nosaukums. Šī festivāla dalībniekiem atradās «Lazurnij» un preiļieši bija 10. vienība (otrijad). Visiem dalībniekiem tika noteikta stin-

gra disciplina, piemēram, bez vadītājam nedrīkstēja nekur iet, obligāti vajadzēja ģērbt formas, kuras sastāvēja no krāsainiem T-krekliņiem, ko nēsāja ikdienā, bet tērpušies baltos kreklos un šortos brauca ekskursijās. Uz formas bija redzama festivāla emblēma — septiņas krāsainas plaukstas. Ar lielu diskusiju palīdzību panāca to, ka uz diskotēkām varēja ģērbt savas drēbes. Diskotēkas notika ik pēc divām dienām. Visiem festivāla dalībniekiem izdalīja grāmatīņas, kurās bija rakstīti dienas plāni, populārākie izteicieni gandrīz katrā no pārstāvēto valstu valodām.

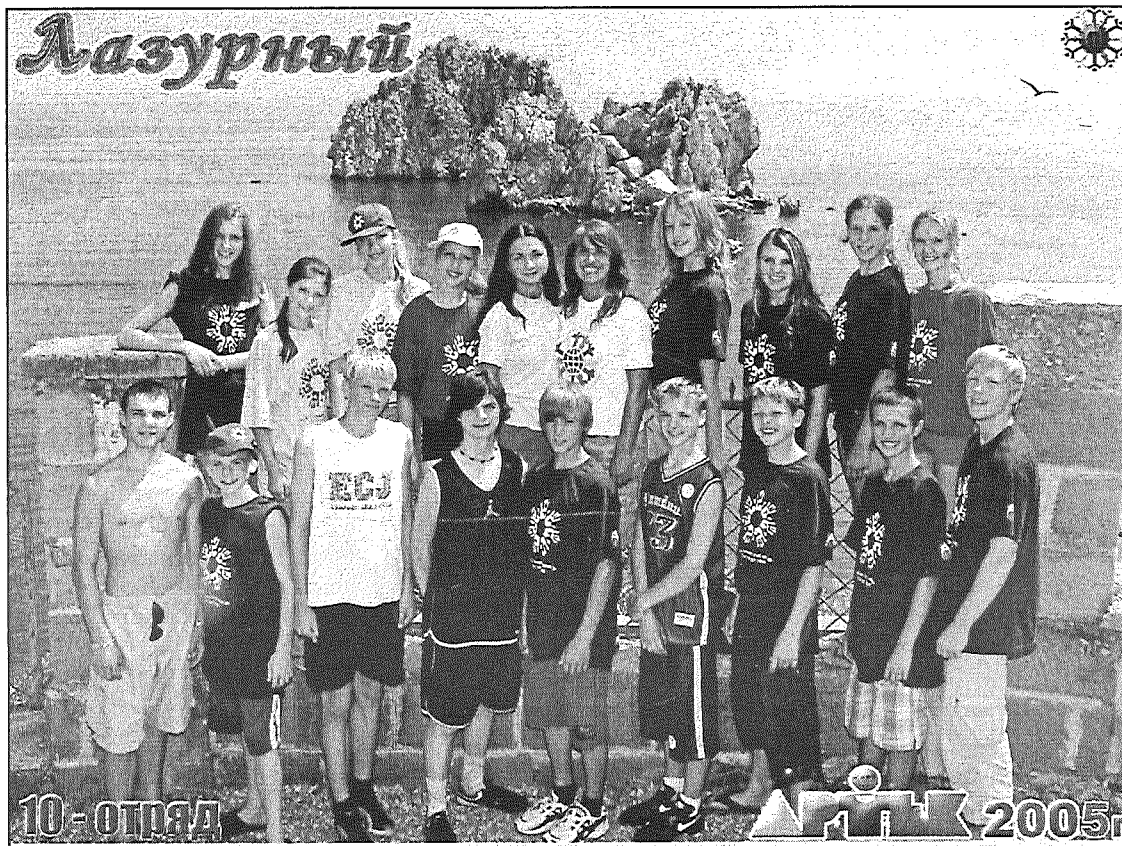
Festivāla — nometnes laikā notika daudz un dažādi pasākumi, piemēram, Sporta diena, kurā preiļieši kopvērtējumā ieguva otro vietu. Ar saviem rekordiem individuālajās sacensībās izcēlās Ivars Kotļarovs, Jānis Laizāns, Krišus Ancāns, Diāna Audare, Lauma Lazdāne.

Notika valstu prezentāciju dienas, kurās informēja citus dalībniekus par sev raksturīgo. Ar «Gaidas» dejotājiem kopā uzstājās arī Mongolijas, Moldovas un Maķedonijas kolektīvi. No rīta astoņos tika pacelti karogi un skanēja himnas, pēc to atskaņošanas tika palaisti baloni. Katram kolektīvam bija sava nojume, kurā paši dejotāji vadīja dažādas rotaļas un spēles, rādīja video filmu, stāstīja par Latviju, bet vakarā notika koncerts, kurā uzstājās arī dejotāji no Preiļiem.

Katru vakaru notika «Itog» (pielika punktu katrai pavadītajai dienai), kurā bērni stāstīja, ko pa dienu bija darījuši, kā arī ievēlēja nākošo dežurantu, kas palīdzēja vadītājam.

«Gaidas» dejotāji iepazinās ar pārstāvētiem no Lielbritānijas, Bulgārijas, bet tuvāks kontakts izveidojās ar kolektīvu no Lietuvas. Viņi preiļiešus ielūdz uz festivālu — konkursu, kas notiks šī gada novembrī.

Festivāla dalībnieki varēja piedalīties arī «Hobby club» (vaļasprieku pulciņos) — tenisa, dziedāšanas, rokdarbu, debašu klubos un citos.

● Preiļu 1. pamatskolas 7. - 9. klašu deju kolektīvs «Gaida» kopā ar grupas vadītājiem Krimā.

Notika izbraucieni uz Voronova pili, Zooloģisko dāru. Skolēni kāpa Aju-Dag (Lielais lācis) kalnā, kur ir tradīcija — paņemt akmeni no kalna pakājes un nest augšā kalnā. Kad tas ir uzņemts, iedomājas vēlēšanos, tad met lejā — ūdenī. Ja ūdens noskan, tad vēlēšanās piepildās. Kā pastāstīja dejotāji, tad reti kurš var iemest, jo kalns ir pārāk plats un augsts.

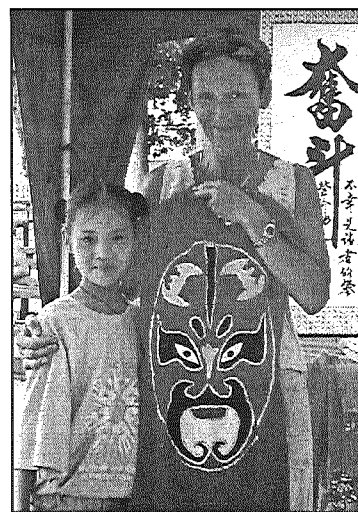
Nometnes — festivāla laikā tika dziedātas dažādas dziesmas. Kad dejotāji ar «Novadnieku» dalījās savos piedzīvotajos mirkļos, tad viņi bez liekas pierunāšanas nodziedāja mazu dziesmiņu un noskaitīja dzejoliņus no Arteka nometnē apgūtā repertuāra.

Gaida Ivanova atzina, ka viņai šis festivāls nozīmēja ļoti daudz, jo sastapti jauki cilvēki un gūtās emocijas ir neapkrastāmas. Viņa teica — cik ilgi dzīvos atmiņas, tik ilgi dzīvos festivāls.

Dejotāji izteica savas domas par nesen bijušo braucieni. Austru savijņoja skaistās dabas ainavas

un karstais laiks, Jolantai patika tas, ka nebija daudz jādejo un pārsvarā viņi atpūtas, Diānai un Jānim S. festivāls likās vienreizējs, un nākošgad viņi ļoti gribētu tur atgriezties, kā arī pārsteidzis draudzīgums, viņi vēlas uzturēt kontaktus ar tur iepazītajiem cilvēkiem, Laumai ļoti patika Krimas daba, Krišum un Ervīnam interesanti likās tas, cik daudz un dažādas kultūras ir pasaulē, Jana ir apmierināta ar tur pavadīto laiku, Zandai, Viktorijai un Ivaram Krimā patika peldēšanās jūrā, bet atzīst, ka grūti bija sauloties uz akmeņiem, kas atradās pludmalē, Dacei patika sajūta, ka viņa ir viena no kolektīva, kas šogad tur pārstāvēja Latviju, Mārtiņam, Jānim L., Naurim šķita, ka tur ir draudzīgi cilvēki un skaista daba; Jānim Z. atmiņā paliks kāpšana augstajā kalnā.

Dejotāji un vadītāja ir ļoti priecīgi, ka bija izdevība pārstāvēt Latviju piektajā starptautiskajā festivālā «Veidosim pasauli labā-

● Deju kolektīva vadītāja Gaida Ivanova kopā ar Ķīnas mazo dejotāju «Artekā».

ku!», un vēlas izteikt lielu pateicību Bērnu un ģimenes lietu ministrijai un personīgi Ainaram Baštīkam, kā arī visu dalībnieku vecākiem par atbalstu.

G.Misāne

Ticami un neticami stāsti un to klausītāji Arendolē

Sākums 1. lappusē.

Latgales gvelža tituls tika piešķirts Intai Viļumai no Dagdas, par otru labāko stāstītāju atzīts Jānis Gorožnieks no Galēniem. Saieta rīkotāju — Arendoles pils īpašnieku Arvīda un Faimjas Turlaju atzinības balva — Anitai Brakovskai no Vārkavas novada.

Vienlaikus asprātībā un skanīgumā mērojās arī apdziedāšanās mākslas kopējas — folkloras kopas no Rēzeknes rajona Rogovkas un «Dzeipurs» no Vārkavas novada. Iegūto punktu skaits bija vienāds, un rezultāts neizšķirts.

Pirmo vietu ieguvēji saņēma keramikas šķīvīšus, bet visi dalībnieki — piemiņas medaļas ar dzejnieka Pētera Jurciņa attēlu, kurš Latgales literatūras vēsturē uz palikšanu ienācis arī ar savu attapīgo un humorpilno valodošanu. Atzinīgi šo pasākumu vērtēja folkloras pētniece Janīna Kursīte, arī pati pastāstot visai neticamus notikumus.

Vienā no Arendoles muižas pils

● Gvelžu žūrijas komisijā darbojās Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte (vidū), kas pēdējo gadu laikā rīkojusi folkloras izpēti ekspedīcijas Vārkavas novadā.

telpām vēl pirms gvelžu konkursa notika Antona Kūkoja gleznu izstādes atklāšana. Darbu autors atzina, ka tās ir daļa no personīga projekta «Aplezanosim Latgali». Pastelji tapuši pirms gada Arendolē, pēc rūpīgas vēstures izpēti un iepazīstot muižu uz vietas. Tāpēc gleznas parāda gan to, kā šeit izskatījies kādreiz agrāk, gan arī

pašreizējās ēkas un ainavas.

Arendoles muižas īpašnieks Arvīds Turlajs un viņa dzīvesbiedre Faimja, kas vada sabiedrisko organizāciju «Es Latgalei», sabiedrības interesi piesaista ar regulāri pili rīkotiem kultūras pasākumiem. Tē organizētas Pīļu un muižu asociācijas aktivitātes, uz tikšanās ieradusies mednieki, uz-

● Kopā ar stāstniekiem — gvelžu konkursa galvenie organizatori — dzejnieks Antons Kūkojs (stāv no kreisās) un Arendoles pils īpašnieks Arvids Turlajs (no labās). Foto: A.Stejanovs

nemti līgotāji, pērnvasar te notika Janīnas Kursītes organizētās folkloras ekspedīcijas noslēgums. Arvīds Turlajs pievērsies muižas vēstures un grāfu Plāteru — Zībergu dzimtas vēstures plašai izpēti. Pili, kas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis, skatāmi unikāli materiāli: fotogrāfijas, sadzīves priekš-

meti, mēbeles, kas saistīti ar grāfu dzīvi. Arendoles muiža dokumentos minēta jau 16. gadsimtā. Pils apbūves kompleksā vēl 1921. gadā bijušas 27 ēkas, bet tagad palikušas septiņas. Vecākā no tām — kalpu māja, kuras pirmais stāvs tapis 16. gadsimta beigās.

L.Rancāne

INFORMĀCIJA

Zināmais un nezināmais Roberts Mūks

Ar pipi uz mākoņa malas

Kad iepriekšējo reizi Galēnu pamatskolā ciemojās novadnieks, pasauleslavenais profesors, filozofs un dzejnieks Roberts Mūks, kura darbi publicēti ne vien Rietumu zemēs, bet pat tālajā Indijā un Pakistānā, viņam līdzī bija tradicionāla pipe. No tās viņš nav šķirams, pat vienai no savām Latvijā izdotajām grāmatām devis nosaukumu «Ar pipi uz mākoņa malas». Taču mūsu skolā viņš neievilka dūmu. Vārbūt tāpēc, ka pipēšanas dēļ nācies aiziet no skautiem, vārbūt aiz cieņas pret savas dzimtas puses skolu. Taču citādi viņš bija tāds pats kā dzīvē — dzejnieks, kurš dzimis debesīs, no tām ar sparu ietriecies Zemes garozā un iemilējies tajā līdz ausīm, tomēr neaizmirdams savu izcelsmi. Jo tādi jau viņi ir — šie dzejnieki, šie pasaules lāpītāji.

Dzejoļus veltīja meitenēm

Savas dzīves gaitas Roberts Mūks, istajā vārdā Roberts Avens, uzsācis 1923. gada 14. janvārī Galēnu pagastā. Mācījies Maltas un Dricēnu pamatskolās. Pēc tam tēvs aizsūtīja viņu uz Aglonas klasisko ģimnāziju, cerēdams, ka no dēla iznāks «cylvāks». Kā pasmejās pats filozofs — nekas sevišķs neiznāca. Braukāja bez atļaujas pa Ciriša ezeru, nakšņoja Upuru salā, rakstīja dzejoļus meitenēm. Ģimnāzijā katru dienu bija jāiet uz Svēto Misi. No tiem laikiem Mūkā ir palicis reliģisks noslāpējums.

No Aglonas Roberts pārcēlās uz Rīgas 1. Valsts ģimnāziju, kur iemilēja seno grieķu un latīņu valodu. Kopš tā laika Mūkā ir nevilts apbrīns pret klasisko senatni. Dzīvojot Rīgā, viņš gāja uz «Māmuļu» klausīties tā laika latviešu filozofu priekšlasījumus.

Ģimnāzijas gados radās pirmie dzejoļi latgaliski (pseidonīms R.Lūks) un kvazifilozofiski sace-

rējumi «Rēzeknes Ziņas» un N.Trepšas vadītajā Daugavpils avīzē «Daugavas Vēstnesis».

Lasījis kartupeļus Polijā

Pienāca kara laiks. Lai varētu studēt, pēc ģimnāzijas beigšanas (1942.) vajadzēja pavadīt vienu gadu darba dienestā Vācijā. Atgriezies Rīgā, R.Mūks iestājās Latvijas Universitātes Klasiskās filoloģijas fakultātē. Paspēja noklausīties tikai vienu lekciju, kad bija jāiet leģionā. Mūku vispirms aizveda uz Poliju, kur viņš lasīja kartupeļus kādā sādžā, tad nosūtīja uz tuku skolu Oranienburgā pie Berlīnes, kur mācījās vācu valodu un mērķi šaušanu. Kopš tiem laikiem Mūkam ir pilnīgi pretīgs militārisms un viss, kas saistās ar kopsoli iešanu.

Krieviem tuvojoties Berlīnei, 15. latviešu divīzija, kurā dienēja arī Mūks, pulkveža Jaunuma vadībā padāvās angļu gūstā. Pēc sešiem gūstekņu nometnē pavadītiem mēnešiem iestājās Vicburgas universitātē Filozofijas fakultātē. Vēlāk devās uz Baltijas universitāti Hambijā, kur mācījās dažādi no Rīgas laiku filozofiem un teologiem.

No Sloskāna audzēkņa kļuva par Dalailamas domubiedru

Sākoties izceļošanai no Vācijas, Mūks aizbrauca uz Beļģiju un iestājās katoļu seminārā, kuru netālu no Antverpenes (Skidē) bija nodibinājis latviešu katoļu bīskaps Boleslavs Sloskāns. Drīz Mūks nonāca senajā Luvēnas universitātē. Tur kļuva skaidrs, ka priesteris no viņa neiznāks. Izstājies no semināra, pastudēja kādu laiku kā lajs, strādāja fabrikā, dabūja diloni, izārstējās un sāka studēt Briseles universitātē žurnālistiku. Vecāki, kas pa to laiku bija aizceļojuši uz ASV, aicināja viņu pie sevis, uz visu imigrantu Meku.

Pēc ierašanās Amerikā Mūks

strādāja fabrikā. Ātri iemācījās angļu valodu. Izmantojot savu humanitāro bagāžu no Briseles universitātes, iestājās Mičiganas universitātē, kur ieguva maģistra grādu bibliotēku zinībās.

Nākamajā garīgās izaugsmes posmā Mūks iestājās Ņujorkas Fordhama universitātē, Filozofijas fakultātē. Pabeidza ar filozofijas doktora grādu (specialitāte — salīdzināmā reliģiju vēsture) un sāka strādāt kā pasniedzējs Aijona koledžā netālu no Ņujorkas.

Būdam pasauleslavens filozofs, R.Mūks iepazinies ar Dalailamu un pavadījis tibetiešu garīgo līderi viņa vizītes laikā ASV 1985. gadā. Pēc pensionēšanās 1988. gadā pārcēlās uz dzīvi Kalamro, Mičiganā.

Viss sākās Latgalē

Pirmā R. Mūka publikācija 40. gadu pirmajā pusē tika ievietota laikrakstā «Rēzeknes Ziņas». Tā, pavisam nemanāmi, sākās ceļš uz pasaules slavu. Liels skaits rakstu un filozofisku eseju publicēti žurnālā «Ceļa zīmes», laikrakstos «Laiks», «Londonas Avīze» u.c. Dažādas apceres un esejas ievietotas ASV, Indijas, Pakistānas, Vācijas, Itālijas un Latvijas periodikā, viņa darbi tulkoti pat japāņu valodā.

Dzejoļi apkopoti krājumos «Nāve un Otto» (1968), «Krokodils un es» (1980., Z. Lazdas balva), «Kad vairs nav govju» (1989), «Kali juga» (1990), «Erotika» (1992), «Aizgājies pie čūskām uzlabot veselību» (1994) u.c. Pilnīgi neievērojot Mūka filozofiskos uzskatus, nevar piekļūt viņa dzejas pasaulei.

Zinātniskos, t.i., filozofiju skarošos darbus viņš paraksta ar savu īsto uzvārdu — Avens. Angļu valodā izdotas trīs grāmatas. Kopš eseju grāmatas «Mīts un iztēle» (1992.) Rīgā iznākušas vairāk kā desmit filozofisku eseju grāmatas 2000 - 4000 eksemplāru metienos, kas ir lieliska tirāža pat lielu tautu valodās.

● Kādreizējais galēnietis profesors, filozofs un dzejnieks Roberts Mūks.

Nevēlas būt Dieva sekretārs

Mūks raksta modernu dzeju, ne klasiskus, kanoniskus pantus. Modernajai dzejai lasītāji bieži pārmet to, ko Pēteris Ērmanis nosaucis par «nesaprotamismu». Dzeja pārlasāma daudzreiz, līdz atveras tās burvīgās detaļas un nianse. Arī Mūka dzeja pieprasa, lai tajā iedziļinātos. Viņa rakstītajās rindās apvienota dzimšana un nāve, zvaigžņu telpa un dzimtas zemes lielceļš — sīka, neievērojama vieta uz zemeslodes, bet dzejniekam, viņa pasaules skatījumā — tikpat svarīga kā izplatījums.

Mūka dzejoļu krājumos nav trimdniekiem bieži vien raksturīgo patriotisko nodaļu. Taču uzmanību piesaista kāda nianse — viņš itin bieži asociējis Romu un Rīgu. Kā Romu Eiropas kultūrā mēdz dēvēt par Mūžīgo pilsētu, tā latvietim tāda ir Rīga. Krājumā «Kali juga» dzejnieks jautā:

*«Visi ceļi vedot uz Romu —
Kā tad es tikšu Rīgā?»*

Tomēr Mūka pirmā un galvenā prioritāte ir Dievs. Kā filozofijā, tā dzejā. Dievs cilvēkam paliek noslēpumains lielums. Dzejnieks sava veida sarunā ar Dievu saka:

*«Ar savas klusēšanas pilnētību
Tu mūsu brēkšanai uzdod toni.»*

Un citā vietā: «...bēgt no Jums ir tas pats, kas — Jūs meklēt.» Dzejoļi «Darbu meklējot» Mūks paskaidro, ka cilvēks nevar pieteikties par Dieva sekretāru, jo tā-

dam taču priekšnieks, t.i., Dievs uzticētu visus savus noslēpumus. Bet cilvēks kam tādām nav piemērots. Viņš pazemīgi atzīst: «...nekad neteikšu Savam Kungam kaut ko nepatiesu,» t.i., cilvēks Dievam atklājas pilnīgi.

Kādēļ nezināms?

Mūks ir traģiska personība. Gadu ilgi vārda brīvību ierobežojušais padomju režīms viņu šķīra no Dzimtenes, un, lai arī viņš ticis atzīts par vienu no labākajiem trimdas literātiem, tās tomēr ir svešumā tapušas gara vērtības. Cik neticami liekas, ka mēs, Latgales ļaudis, neesam neko zinājuši par šo diženo Latgales dēlu piecdesmit gadus. Šoreiz gan pavisam acgārnī — pasaules slavu guvusi personība ir sveša dzimtajam novadam un ļaudīm. Vīrs, kura teiktajai ieklausās aizjūras zemes, šeit ir bez sava vārda. Bet Galēnos Roberts Mūks tiek godāts un apbrīnots. Jo mums nav dižāka filozofa. Tik ilgi mūsu novadam, mūsu valstij būs ar ko lepoties, ilgi kāds dzejnieks, pasaules lā, tās sēdēs ar pipi uz mākoņa malas, lūkosies lejup uz Dieva zemīti un prātos, runādams ar Radītāju: «Kaut arī mēs būtu koki, Tikai ne no koka, Bet no tavas rimtās augšanas, No tavu putnu savvaļas Un tavu debesu saskaņas ar zemi.»

L.Krolis
Raksta tapšanā izmantoti Galēnu pamatskolas arhīva materiāli

Gaiļa gadā, pirms divpadsmit gadiem

Augusts, 1993

Rušonas pamatskola gatavoja jaunajam mācību gadam, kuru pirmo reizi uzsāk kā skola, nevis kā skola — bērnu dārzs. Pirmo reizi te tiek atvērta 7. klase. Skola izaugusi no bērnu dārza, katru gadu papildinot ar vienu klasi. Bet kopumā rajona skolām remontiem pirms jaunā mācību gada katrai piešķirti vidēji 250 latī.

Pirmo reizi Preiļu rajonu apmeklēja koris no Francijas, kas ieradās atbildes vizītē pēc skolo-tāju kora brauciena uz šo zemi. No šiem sakariem izveidojusies draudzība, kas turpinās līdz pat

šai dienai. Franči pirmajā braucienā ciemojās Latgalē, Kurzemē, kā arī devās uz Sanktpēterburgu, jo kora sastāvā bija krievi, kas savu dzimteni nebija apmeklējuši kopš emigrēšanas.

«Novadnieks» savus lasītājus iepazīstina ar to, kas ir svītru kods. Agrāk uz precēm šādu zīmju nebija. Neatkarības gados, kad veidojās sakari ar ārvalstīm, Latvijā nonāca vairāk preču ar svītru kodu, bet cilvēki nesaprata, ko tās nozīmē. Tad nu avīze nākusi talkā, lai to izskaidrotu.

15. augusta svinībās Aglonā apmeklētāji pirmo reizi var izmantot paplašinātā sakrālā lauku-

ma ērtības, bet baziliku vēl joprojām ieskauj sastatnes.

Turpinās sertifikātu izsniegšana.

Latvijā reģistrētas vairāk nekā 900 partijas un sabiedriskās organizācijas, visvairāk no tām — sporta organizācijas. Dažu organizāciju reģistrācija atteikta, piemēram, nav reģistrēts vēstures klubs «Rīgas 2. dragūnu pulks», jo tas darbojas kā militāra organizācija, kas ar likumu aizliegta.

Preiļos atklāts pieminekļis politiski represētajiem. Pieminekļis atrodas laukumā pie baznīcas, tas tapis pēc politiski represēto kluba priekšsēdētājas Terēzijas Lakauskas iniciatīvas, ar vietējo iedzīvo-

tāju, uzņēmēju atbalstu. Atklāšana piedalījās arī pieminekļa autore māksliniece Vija Dzintare.

Ar grūtībām top Preiļu attīrīšanas iekārtas, kam pietrūkst naudas.

Klientus piesaista banka «Baltija», par katru ieguldījumu solot 90 procentu pieaugumu.

Līvānu 1. vidusskola ar pilsētas valdes lēmumu uz vienu gadu saņēmusi sporta zāli — šūšanas apvienībai «Asote» piederošu angāru, tiesa, izdemolētā stāvoklī. Skolai ir arī otra zāle, kas domāta basketbolam, bet kuras sakārtošanai vajadzīgi 5000 latī.

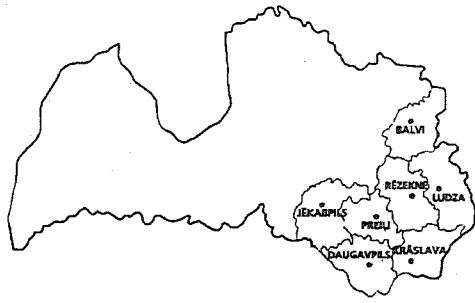
Nāv piepildījušās skolu valdes

priekšsēdētāja prognozes, kas uzskatīja, ka varētu tikt atvērtas mazās skolas Arendolē, Gaiņos, Kaņiņos un Ličos. Arendolē gan tika atvērta skola, ko vēlāk slēdza.

Apstājušies daudzu rajonā uz-sākto celtniecības objektu būvdarbi. Pārtraukta klubu un kantoru ēkas celšana «Dubnā» un Aizkalnē, apstājušies dzīvojamu māju celšana. Preiļos ceļ vecticībnieku baznīcu, bet tikai pilsētas atīstības ģenerālplānā palikusi Valmieras un Kooperatīva ielas apbūve.

Sagatavoja L.Rancāne

KAIMIŅU RAJONOS

Sakstagalā audzēs tītarus

Skastagala sievietes izveidojušas apvienību, kas grasās nodarboties ar tītaru audzēšanu. Lieta tā, ka ANO Pārtikas fonds iedalījis dažādu lauku apvienību projektu realizācijai naudu, katra apvienība var saņemt no pieciem līdz 10 tūkstošiem dolāru. Sakstagala tītaru audzētāju apvienībā piedalās 14 ģimenes.

«Rēzeknes Vēstis»

BALVU RAJONĀ

Holandieši Baltinavā un Žiguros dāvina datorus

Baltinavas un Žiguru pagastos darbu beiguši Holandes draugi, kas te bija ieradusies ar dāvanu – datoriem.

Baltinavas kristīgā speciālā internātskola dāvanā saņēma sešus datorus, pagasta padome – četrus, un arī Žiguru pamatskola – četrus datorus.

Baltinavas pagasta padomē tagad iedzīvotājiem pieejami 12 datori. Īpašs ieguvums tas ir tādēļ, ka šāds datoru skaits dod iespēju datorapmācības kursus rīkot pagastā, jo vairākas apmācības firmas pieprasa tieši šādu dalībnieku skaitu. Pagasta padome jau devusi atļauju rīkot kursus pagastā trim firmām. Baltinavas pagastā datorus lielākoties izmanto studenti un skolēni, jo visiem datoriem ir interneta pieslēgums, turklāt ir arī skeneris, lai varētu ieskenēt un nosūtīt fotogrāfijas. Pavisam ēkā, kurā atrodas Baltinavas pagasta padome, interneta pieslēgums ir 24 datoriem.

Holandiešu piecu cilvēku grupa,

kas atveda un sakārtoja darbam datorus Baltinavā un Žiguros, uzsvera: viņi to dara tādēļ, ka cilvēki te – Latvijā – ir ārkārtīgi pretimnākoši un sirsnīgi. Holandiešu delegācijas vadītājs Diks Kramps stāsta, ka žigurieši pie viņu dāvātajiem datoriem tikuši nejaušas sagādīšanās dēļ. Diks, meklējot internetā informāciju par Baltinavu, izlasījis projektu, ka amerikāņi gādās kompjuterus Žiguru pagastam, tādēļ holandieši izlēmis – dāvināsim arī mēs. Kad viņš ieradās Žiguros laikā, kad te vajadzēja būt amerikāņiem, izrādījies, ka viņu te nav. Tikai vēlāk noskaidrojās, ka internetā pamanītā informācija bija tikai projekta pieteikums.

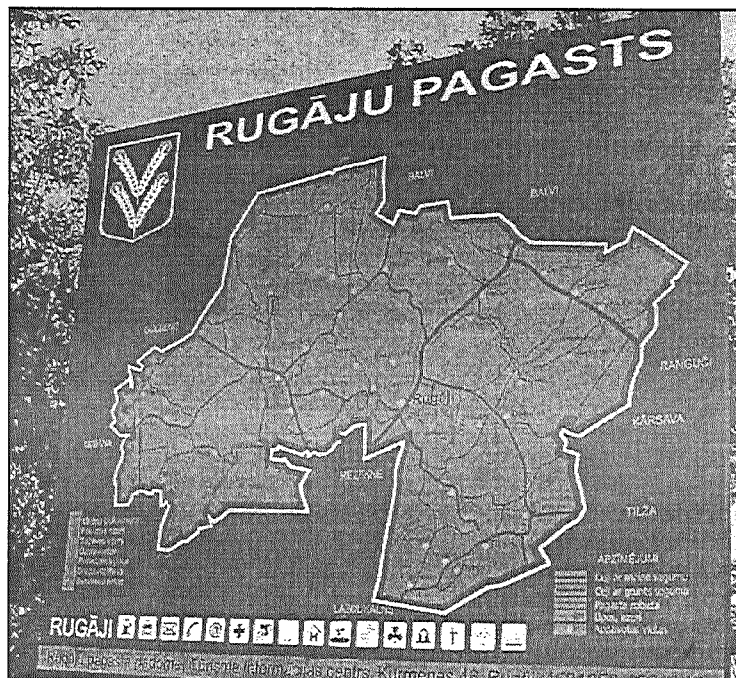
Datoru dāvinājuma apliecinājuma sertifikātus parakstīja Holandes delegācijas vadītājs Diks Kramps, Baltinavas pagasta padomes priekšsēdētājs Jevgēnijs Zelčs, Baltinavas kristīgās speciālās skolas direktors Henriks Logins-Slišāns un Žiguru pamatskolas direktore Svetlana Romāne. Būdami priecīgi par dāvinājumu, baltinavieši holandiešiem teica: «Esiet gaidīti ciemos arī bez datoriem.» Savukārt holandieši

atbildēja: «Jūs mums dodat daudz vērtīgākas lietas nekā mēs jums – patiesu mīlestību un sirsnību.»

Karte ciemiņiem un savējiem

Rugājos uzstādīta pagasta karte, kurā gan ciemiņi, gan pašmāju ļaudis var sīki izpētīt pagasta teritoriju. Rugāju pagasta projektu vadītāja pastāstīja, ka karte ir redzamākā projekta «Tūrisma informācijas centra izveide Rugāju pagastā» daļa. «Pašvaldībai ir vēlēšanās sāktot tūrisma infrastruktūru pagastā un veicināt tūristu atbraukšanu pie mums. Tāpēc izstrādājām projektu, ko atbalstīja Valsts reģionālās attīstības aģentūra. Projekta realizācijas gaitā izveidojām informācijas centru ar datortehniku un mēbelēm, izgatavojām reklāmas bukletus, izveidojām darba vietu centra vadītājam. Uz šo vietu bija izsludināts konkurss. Stāvētā uzstādījām pagasta karti. Domāju, ka tā ciemiņiem ļaus labāk orientēties pagastā un izvēlēties piemērotākas atpūtas vietas,» stāstīja pagasta projektu vadītāja.

Lai arī kartes izgatavošana nav

Rugāju pagasta karte ir liela, tajā var gūt daudz informācijas. Pagasta padomes priekšsēdētājs vietnieks Juris Bleiders domā, ka tūristiem šī informācija var lieki noderēt un nosmej: «Arī kāds kafejnīcā pavairāk uz krūts paņēmis rugājietis kartē varēs saziņēt pareizo ceļu uz mājām».

bijusi lēta, pagasta vadība ar rezultātu ir apmierināta un cer, ka karte piesaistīs ceļotgribētāju uzmanību un atvieglos ceļošanu pa Rugāju pagastu.

«Vaduguns»

JĒKABPILS RAJONĀ

Krimināllietu pret žurnālisti izskatīs Augstākā tiesa

Zemgales apgabaltiesa nosūtījusi izskatīšanai LR Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departamentam policista Andreja Motovceva kasācijas sūdzību par spriedumu laikraksta «Brīvā Daugava» žurnālistes Izes Kalniņas krimināllietā.

Ilze Kalniņa Jēkabpils rajona tiesā tika atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā – par goda aizskaršanu un neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī. Ar Zemgales apgabaltiesas krimi-

nāllietu tiesas kolēģijas spriedumu Jēkabpils tiesas spriedums tika atcelts – Ilzi Kalniņu attaisnoja. Tika atcelts arī no «Brīvās Daugavas» piespriests morālais kaitējums.

Arī Jēkabpilī grib organizēt izpletņlēcšanas sporta klubu

Jēkabpils pilsētas svētku viesi un dalībnieki šovasar priecājās par Daugavpils kluba «Disk» izpletņlēcēju demonstrējumiem Krustpils salīnā. Vēlāk interesentiem bija iespēja skatīt pilsētu

svētku rotā no putna lidojuma augstuma, kā arī nolēkt ar izpletņiem. Pavisam šo iespēju izmantoja 20 cilvēki, tajā skaitā arī divas meitenes, turklāt gandrīz visiem tā bija pirmā reize mūžā.

Vairāki jēkabpilieši pēc pirmā lēciena ar izpletņi jutās ieintrigēti un plāno organizēt Jēkabpilī ko līdzīgu Daugavpils klubam. Pagaidām interesentiem ir iespēja iesaistīties Daugavpils klubā. Tā dalībnieki, jēkabpilietis Ariāns Lalovs uzskata, ka ir iespējams ko izdomāt un saorganizēt, lai trenēties izpletņlēkšanā būtu iespējams arī Jēkabpilī.

«Brīvā Daugava»

Gatavojoties pirmajam lēcienam, jānoklausās instruktāža. Pēc pirmā drosmīgā soļa debesīs visi jaunie izpletņlēcēji bija sajūsmā par neaprauktām sajūtām gaisā.

LUDZAS RAJONĀ

Jaunieši nozog baznīcas zvanu

Četri jaunieši no Pasienes katoļu baznīcas torņa nozaguši 1762. gadā lietu zvanu.

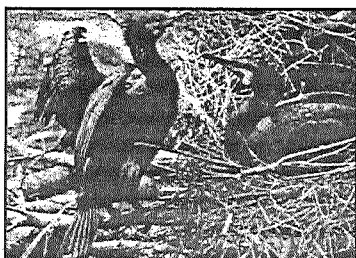
Divi puīši, viens no tiem vietējais, un divas meitenes atpūšies un kopīgi lietojuši alkoholu. Pēcpusdienā nolēmuši apskatīt Pasienes apkārtni no augšas, tāpēc pa stālajām uzrāpušies baznīcas tornī. Tur ienākusi prātā doma noņemt 18. gadsimtā lieto 50 kilogramus smago zvanu. Nākamajā dienā jaunieši aizmūrēti un nozagtais zvanš atrasts. Policijas darbinieki lūguši Valsts kultūras un pieminekļu aizsardzības inspekcijai noteikt zvana kultūrvēsturisko

vērtību. Par zādzību ierosināta krimināllietā.

Notikušais ir nepatīkami pārsteidzis vietējos iedzīvotājus. Sabiedrībā valda nosodījums. Neviens nesaprot, kas pamudinājis jauniešus uz šādu rīcību, jo vismaz vietējais puīsis bijis no normālas ģimenes.

Satikšanās ar retiem putniem

Ludzāniete Glafira Oščenkova vismaz reizi nedēļā ar laivu izbrauc makšķerēt vai nu pa Ludzas Mazo, vai Ludzas Lielo ezeru. Tieši Lielajā ezerā viņa pie vienas no salām ieraudzījusi lielus, interesantus putnus. Tie no tālu-

Tādi izskatās jūraskraukļi ligzdā.

ma atgādinājuši zosis. Kas tie bija par putniem, viņa nezināja, jo piepeldēt tuvu klāt un apskatīt neizdevās – viņi izbiedēti cēlās spārnos uz lidoja prom.

Nesen Glafiras kundze kādā televīzijas raidījumā par dabu ieraudzījusi sižetu par šiem put-

niem. Tie izrādījās jūraskraukļi, saukti arī par kormorāniem.

Jūraskrauklis ir paprāvs ūdensputns ar garu kaklu un asti. Pagarā knābja gals tam āķveidīgi noliekts. Apspalvojums – tumši brūns, gandrīz melns, ar metālisku zaigojumu. Jauniem putniem pavēdere ir gaišāka, bet veciem putniem gaiši plankumi parādās uz vaigiem un sāniem.

Literatūrā var lasīt, ka jūraskrauklis lieliski nirst, bet peld, dziļi iegrimis ūdenī. Pārtiek no zivīm. Glafiras kundze saka: — Kaut arī es bieži redzu šos putnus, neesmu manījusi, kā tie peld. Biežāk viņi sēž augstu kokos, kur vij ligzdas, kā arī uz zemes. Interesanti, ka jūraskraukļi ilgi stāv

ar izplestiem spārnem un tādēļ izskatās vēl iespaidīgāk. Lidojumā šī putni ļoti atgādina zosis, tāpēc viegli sajaukt. Arī jūraskraukļi, lidojot barā, izkārtojas kāsi vai ierindā.

Literatūrā var izlasīt, ka jūraskrauklis agrāk bijis rets putns, bet pēdējos gados arvien biežāk sastopams visā Latvijas teritorijā, izņemot Vidzemi. Kaut arī sugas nosaukumā ir vārds jūra, tomēr jūraskrauklis biežāk ligzdo ūdenī augošos kokos, uz ezeru salām, pie zivju dīķiem un upēm, bet jūras apvidū manīts retāk.

Jūraskraukļi ir gājputni, ziemo Rietumeiropā, bet daži paliek arī pie mums, Latvijā.

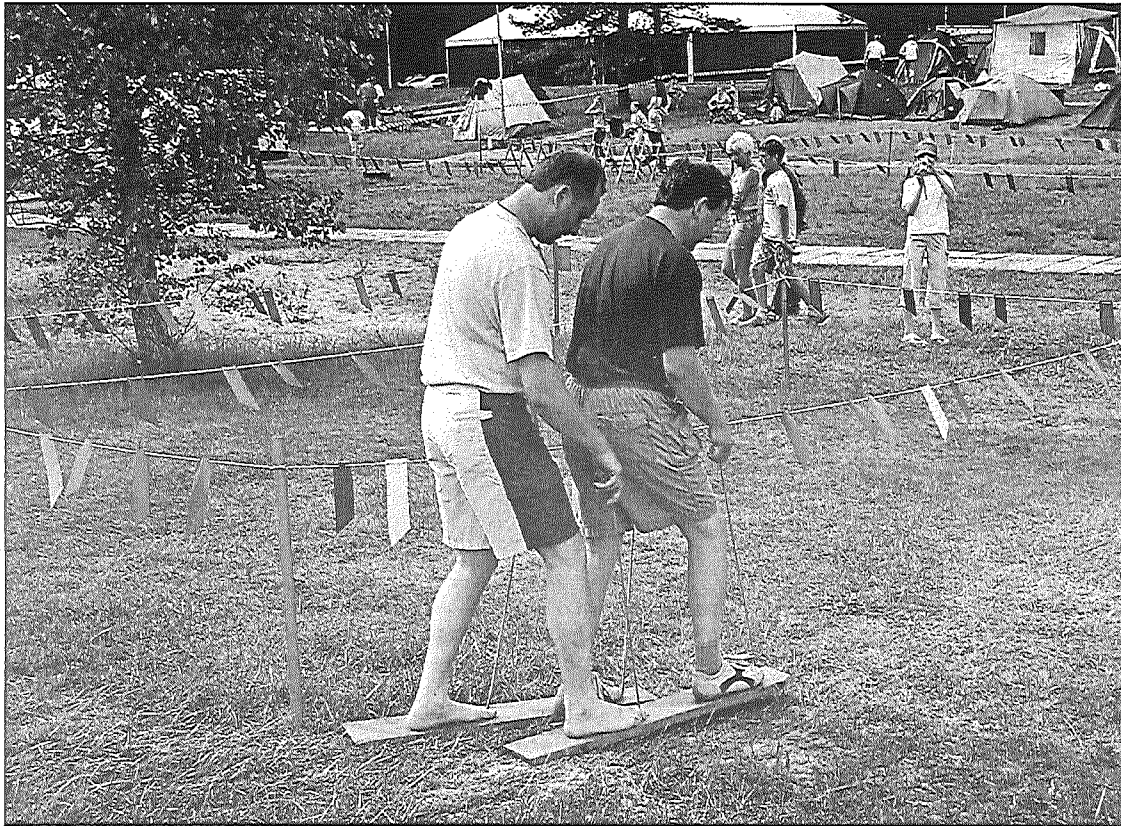
«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Ogošana beidzās apcietinājumā

Ogošana ar milzīgu izbīli beidzās Antonam no Baltinavas. Viņš kopā ar draudzeni devās mellenēs un, meklējot labākās ogas, nepamanīja, ka šķērsojis Krievijas robežu un atrodas jau metrus piecpadsmit aiz kokiem, kas apzīmēti ar dzelteno krāsu, atgādinot par valsts robežu. Krievijas robežsargi, bruņojušies ar automātiem, abus ogotājus apcietinājuši un atbrīvojuši tikai pēc diennakts, fotografējot gan pašus, gan ogu spaini, filmējot un rakstot dokumentu pēc dokumenta. Visai sarežģīta bijusi arī Antona nokļūšana atpakaļ Latvijā.

CSDD Preiļu komanda «izgriez pogas» kolēģiem

● «Komandlona» trasē CSDD Preiļu nodaļas priekšnieks Andris Strods un pirmās kategorijas transportlīdzekļu registrators, informācijas tehnoloģiju speciālists Māris Ribinickis.

7. augustā ar vairākām uzvarām no gadskārtējām sporta spēlēm atgriezās Ceļu satiksmes un drošības direkcijas (CSDD) Preiļu nodaļas komanda.

Pirmo reizi CSDD darbinieki no visiem Latvijas reģioniem uz sporta spēlēm pulcējās 1996. ga-

dā. Šoreiz tikšanās vieta bija noteikta Abragciemā – gleznainajā Kurzemes jūrmalā netālu no Engures.

Sacensību kopvērtējumā CSDD darbinieki no Latgales reģiona bija savākuši pietiekami punktu, lai ierindotos trešajā vietā aiz spēcīgajām CSDD pārvaldes un Rīgas nodaļas komandām. Savu artavu

tajā deva arī CSDD Preiļu nodaļas skaitliski nelielā komanda. Sporta veidā, kas saucās «Komandlons», izcīnīta pirmā vieta. Kopā ar Daugavpils nodaļas kolēģiem viņi bija nepārspējami arī lielajā reģionu stafetē, bet tūrisma trases pārvarēšanā tika iegūta otrā vieta.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Brīvības atņemšana par pirms diviem gadiem izraisītu avāriju

5. jūlijā Preiļu rajona tiesa izskatīja 1982. gadā dzimušā Preiļu novada Aizkalnes pagasta «Otro Pizeļu» iedzīvotāja Sanda Maļčāna krimināllietu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260. panta 3. daļas (redakcijā līdz 2004. gada 24. jūnijam).

Tiesa konstatēja, ka 2003. gada 11. oktobrī ap pulksten 4.50 Sandis Maļčāns Preiļos pa Daugavpils ielu Daugavpils virzienā vadīja automašīnu VW Passat. Viņam līdzās sēdēja pasažiere V.B.

Noskaidrots, ka Sandis Maļčāns ignorēja ceļu satiksmes noteikumus. Transportlīdzekļa vadīšanas laikā ne viņš pats, ne pasažiere nebija piesprādzējušies ar drošības jostām. Bez tam Maļčāns vadīja automašīnu bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un alkohola rei-

bumā, jo viņa asinīs tika konstatētas 1,31 promiles etilspirta. Tādā veidā Maļčāns pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 27.1. pantu.

Vadot transportlīdzekli, Maļčāns tumšā diennakts laikā apgrūtinātas redzamības apstākļos neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu (tas bija ne mazāks par 80 kilometriem stundā) un pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 72. pantu.

Daugavpils ielā pie mājas numur 65 vadītājs, ieraugot pretī braucošu automašīnu, nesamazināja ātrumu, iebrauca pretējā joslā un pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 3. pantu, izraisīja sadursmi ar pretī braucošu automašīnu BMW 318.

Satiksmes negadījuma laikā pasažiere V.B. guva smagas pakāpes miesas bojājumus, no kuriem iestājās cietušās jauniešu nāve.

Tiesa nosprieda Sandi Maļčānu atzīt par vainīgu un sodīt pēc Krimināllikuma 260. panta 3. daļas (redakcijā līdz 2004. gada 24. jūnijam) ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem, sodu izciešot atklātā cietumā un atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Tāpat tiesa nosprieda piedzīt par labu cietušajai M.B. 400 latu bērnu izdevumus, par labu civilprasītājai biedrībai «Latvijas Transportlīdzekļu apdrošināšanas birojs» 2375,48 latus, par labu valstij izdevumus par zvērināta advokāta sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem 47,75 latu apmērā.

Nosacīts sods par mašīnas apzagšanu

27. jūnijā tiesa izskatīja krimināllietu 1988. gadā dzimušā Rēzeknes rajona Viļānu pagasta iedzīvotāja Sergeja Solovjova un 1987. gadā dzimušā šī pagasta iedzīvotāja Sergeja Zavjalova apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

Tiesas sēdes laikā tika noskaidrots, ka Solovjovs un Zavjalovs personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaušanu (zādzību), kas izdarīta no transportlīdzekļa.

Šī gada 21. janvārī abi Sergeji

POLICIJAS ZIŅAS

No 1. līdz 7. augustam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 39 iesniegumi, no kuriem pieci bija par notikušiem ceļu satiksmes negadījumiem, 11 – par huligāniskām darbībām, reģistrēti arī astoņi ģimenes skandāli un sešas zādzības.

Sutru pagastā kādās mājās nozagta nauda

1. augustā Sutru pagastā reģistrēta zādzība. No 1931. gadā dzimušajam Ivanam piederošās dzīvojamās mājas pazudusi nauda (850 lati) un dažādas mantas. Policija skaidro notikušā pastāklus.

Sabojāja spēļu automātu

1. augustā Līvānos bārā «Vindex» 1975. gadā dzimušais Ivars sadaudzīja spēļu automāta priekšējo aizsargstiklu. Virietis bija alkohola reibumā.

Aizdzina velosipēdu

2. augustā policijā saņemts iesniegums par to, ka Līvānos pie veikala «TIM» nozagts velosipēds. Tas pieder 1990. gadā dzimušajam Jurgim.

Līvānietis nogādāts Preiļu slimnīcā

3. augustā medicīniskās palīdzības sniegšanai Preiļu slimnīcā nogādāts 1971. gadā dzimušais Līvānu iedzīvotājs Aleksandrs. Viņam mediķi konstatējuši sistu brūci galvā. Policija noskaidro notikušā apstākļus.

No garāžas izzagti dažādi instrumenti

3. augustā Līvānu novada Rožupes pagastā no 1971. gadā dzimušajam Jānim piederošās garāžas nozagts motorzāģis, triecienurbjmašīna, leņķa slīpmašīna un vinča. Īpašniekam nodarīts materiālais zaudējums 260 latu

apmērā. Policija noskaidro vainīgās personas.

Noslīka piemājas dīķī

3. augustā, peldoties piemājas dīķī, noslīka kāds 1963. gadā dzimis Riebiņu pagasta iedzīvotājs.

Administratīvais protokols par nepakļaušanos policistiem

6. augustā Līvānos, būdams alkohola reibumā, policijas darbinieku likumīgajām prasībām nepakļāvās 1986. gadā dzimušais Deniss. Vainīgajam tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Ar automašīnu uzbrauca gājējam

7. augustā Preiļos reģistrēts satiksmes negadījums. Automašīnas Audi-100 vadītājs, 1981. gadā dzimušais Romāns uzbrauca gājējam, 1981. gadā dzimušajam Aleksandram. Cietušais ar dažām traumām medicīniskās palīdzības sniegšanai nogādāts Preiļu slimnīcā.

No mazdārziņa aiznesa gliadiolu ziedus

7. augustā policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēts preilietes, 1948. gadā dzimušās Janīnas iesniegums. Sieviete informēja, ka no viņai piederošā mazdārziņa nozagti gliadiolu ziedi.

Huligāni un skandālisti

4. augustā, būdams alkohola reibumā, Aglonā ģimenes skandālu sarīkoja 1944. gadā dzimušais Raimonds.

5. augustā huligāniskas darbības veica 1955. gadā dzimušais Līvānu novada Turku pagasta iedzīvotājs Alfrēds.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

kopā ar dažiem paziņām ar abu kopīgo automašīnu atbrauca no Viļāniem uz Preiļu rajona Riebiņiem, kur notika diskotēka. Puiši diskotēkas laikā iedzēra. Tad abi reibumā braukāja pa Riebiņiem, lai iepazītu ciematu. Pie kādas daudzdzīvokļu mājas viņi ievēroja automašīnu VAZ 2106, kurai bija dekoratīvie diski. Jaunieši nolēma tos nozagt uz uzlikt savai automašīnai.

Naktī uz 22. janvāri Solovjovs un Zavjalovs Riebiņos, Dārzu ielā 9 piegāja pie nolūkotās automašīnas. Zavjalovs ar līdzpaņemto skrūvgriezi noņēma četrus VAZ dekoratīvos diskus piecu latu kopvērtībā. Tajā laikā Solovjovs vēroja apkārtni, viņš ieskatījās automašīnas salonā un nolēma, ka vajag nozagt arī automagnetolu. Prasījās Zavjalovam skrūvgriezi, viņš atvēra automašīnas vadītāja durvis, iekļuva salonā un paņēma automagnetolu «Sony» 50 latu vērtībā. Guvumu abi ielika savā mašīnā un no Riebiņiem aizbrauca. Tādā veidā puiši nodarīja cietušajam automašīnas īpašniekam

S.F. materiālo zaudējumu 60 latu apmērā (automagnetola – 50 lati, dekoratīvie diski – pieci lati, sabojātā durvju atslēga – pieci lati).

Tā Sergejs Solovjovs un Sergejs Zavjalovs izdarīja smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 175. panta 3. daļā. Tiesa ņēma vērā, ka nozieguma izdarīšanas brīdī abi jaunieši vēl bija nepilngadīgi, kā arī agrāk nebija sodīti.

Tiesa nosprieda Sergeju Solovjovu atzīt par vainīgu un sodīt pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas. Sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 10 mēnešiem. Arī Sergejs Zavjalovs atzīts par vainīgu, viņš sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas. Sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku. No abiem zagļiem solidāri par labu cietušajam automašīnas īpašniekam piedzīs piecus latus par sabojātajām durvīm, jo nozagtas mantas atdotas īpašniekam.

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

Vai jūs apmeklējat Vissvētākās Jaunavas Marijas debesis braukšanas svētkus Aglonā?

Svjatoslavs no Baltkrievijas:

— Šajos svētkos esmu reti, bet tad, kad esmu, tad patīk viss tur notiekošais — piedalos krustaceļā un svētajās Misēs, kā arī pavadu savu brīvo laiku.

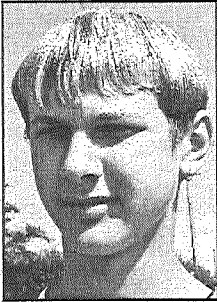

Aina Usāne no Galēniem:

— Mūsu ģimenei šie svētki nozīmē ļoti daudz, jo esam ticīgi cilvēki un uz svētkiem braucam katru gadu. Ar nepacietību gaidām, kad varēsim doties uz turieni. Mēs vienmēr piedalā-

mies galvenajā svētku misē, kas notiek 15. augustā. Mums šie svētki ir viens no spilgtākajiem vasaras notikumiem.

Rihards Leonovičs, skolnieks no Aglonas:

— Tā kā es dzīvoju Aglonā, netālu no bazilikas, tad svētkos piedalos katru gadu. Pārsvārā laiku pavadu staigājot un skatoties, kas notiek apkārtnē. Misēs nepiedalos, jo ne-
saista. Šo svētku laikā esmu iepazinies ar dažādiem jauniešiem, ar kuriem vēl tagad ir saglabājušās draudzīgas attiecības.

Valentīna Vaivode, pensionāre no Rudzātiem:

— Jā, apmeklēju. Katru gadu braucam ar tuviniekiem 14. augusta vakarā. Ejam Krustaceļu un tad braucam mājās, bet galvenajā misē nepiedalos. Šie svētki man ļoti patīk, žēl, ka tajos var redzēt arī citādi noskaņotus cilvēkus.

Leonards Vārpulis, pensionārs no Saunas pagasta:

— Mums ar sievu ļoti patīk šie svētki, tāpēc apmeklējam katru gadu. Es uzskatu, ka svētnīca ir jāapmeklē, jo tā ir mūsu ticības apliecinājums. Svētku laikā ejam pie grēksūdzes, Krustaceļā, kā arī apmeklējam dievkalpojumus. Katoļiem šie ir vieni no lielākajiem svētkiem gadā.

G.Misāne

Foto: A.Stepanovs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, PATEICĪBA

INSERVISS GROUP
PRECES UN PAKALPOJUMI UZ KREDĪTA

PĀR DOD NAUDU
• LĒTI • IZDEVĪGI • VIENKĀRŠI

Preiļi
Brīvības ielā 2,
tālr. 53 81125

ĀTRAIS KREDĪTS!
WWW.INSERVISS.LV

Paldies dakterim Jānim Lācim par sniegtu ātru, profesionālu palīdzību. Lazdānu ģimene no Cēsim.

SIA «Pirmais Bulls» iepērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 5322648, 6745587.

PĒRK egles baļķus Jēkabpilī diam. 18-24 Ls 29, diam. 26 > Ls 33.
Tālr. 6457973, 6353016.

Uzņēmumam Preiļos pastāvīgam darbam nepieciešams **METĀLLŪZŅU PIENĒMĒJS**. CV sūtīt pa faksu 7382196, e-pastu uralbalt@inbox.lv

Uzņēmums meklē noliktavas telpas Preiļos līdz 50 m².
Tālr. 9282604, 7382196.

UZMANĪBU!

Dziedniece Ilze Jansone turpina plānoto lekciju ciklu (sīkāk 18.02.2005. «Novadniekā»). Pēc lekcijas individuālās konsultācijas. Tikšanās notiks 12. augustā plkst. 16.00

Preiļos, Brīvības ielā 14. Iepriekš pieteikties pa tālr. 5307057.

Vietu skaits ierobežots.

A/s «Latgales Finanšu un investīciju kompānija» pensionāriem un invalīdiem piedāvā kredītu bez ķīlas līdz Ls 500. Līvānos (tikai otrdienās, iepriekš jāpiezvana), Preiļos, Raiņa bulv. 13 - 300.kab. Tālr. 5324164, 8345847.

Pārdod 4 ha lielu zemes gabalu ar saimniecības ēkām Jaunaglonā. Reuts.
Tālr. 9434047, 5370519.

IENĀC un PĀRLIECINIES!

INTERNETS.

LATVIJAS UN ĀRZEMJU DATU PLŪSMA
VIENĀ CENĀ — Ls 0,50 STUNDĀ.

VISI DATORPAKALPOJUMI.

KUR? Brīvības ielā 14, Preiļos (laikraksta «Novadnieks» redakcijā).

Vecmāmiņas gudrības virtuvē

- ✓ Piens vārot nepiedeg, ja to lej ar aukstu ūdeni izskalotā un neizzāvētā katlīnā.
- ✓ Sautēti burkāni top sevišķi garšīgi, ja tiem pievieno mazliet apelsīnu sulas.
- ✓ Rulete kļūs pikanta, ja dienu pirms sagatavošanas gaļu paturēsiet marinādē, kas pagatavota no eļļas un sīki sagrieztiem ķiplokiem.
- ✓ Kartupeļus (ja tie vārīti ar visu mizu) salātiem sagriezīsiet ātrāk un vienādākos gabaliņos, ja izmantosiet olu griezamo.
- ✓ Pankūkas izcepsies īpaši čauganas, ja mīklai pieliesiet mazliet alus.
- ✓ Sinepes nesaužs, ja traucīnā iebērsiet šķipsniņu sāls.
- ✓ Ja kēkss sacietējis, ielieciet kādā aizvākojamā traukā kopā ar ābolu - pēc dažām stundām kēkss atkal būs mīksts un svaigs.

- ✓ Reizēm mandeles var aizstāt viegli apgrauzdētas ķirbju sēklas vai auzu pārslas. Garšo lieliski!
- ✓ Sagriezti augļi nemainīs krāsu, ja tos ieliksiet ūdenī, kam pievienots nedaudz citronu sulas un pāris ledus gabaliņu. Augļu miza iegūs atkal svaigu izskatu.
- ✓ Parasto ledus gabaliņu vietā kokteilim var pievienot ne vien sasaldētu sulu, bet arī ogas vai garšaugus. Mazajos ledus saldējamajos trauciņos ieliek pa zemenei vai avenei, citos pa piparmētru vai melisas lapiņai, virsū uzlej ūdeni un sasaldē.
- ✓ Ja šampanietis novadējies, ielieciet glāzē vienu rozīni — dzēriens atkal kļūs pārļains un spridzīgs. Valējā pudelē šampanietis tik drīz neatšālsies, ja tajā ieliksiet sudraba karoti (ar kātu uz leju) un turēsiet trauku ledusskapī.

Cilvēka organisms skaitļu izteiksmē

- Cilvēka organisma šūnas, saliktas vienā rindā, izveidotu aptuveni 15 000 kilometrus garu ķēdi.
- Cilvēka sirds sver vidēji 300 gramus un mūža laikā izdara vidēji trīs miljardus sirdspukstu.
- Mēle sver vidēji 50 gramus, ir 9 cm gara un 5 cm plata, tā sastāv no 17 muskuļiem. Minūti ilga skūpstā laikā mēle veic aptuveni 40 kustības.
- Acu plakstiņus cilvēks vienas dienas laikā pamirkšķina aptuveni 11 000 reizi.
- Dzīves laikā vīrietis patērē aptuveni 22 tonnas pārtikas un 33 000 litru dažādu šķidrumu, bet sieviete — 25 tonnas pārtikas un 37 000 litru šķidruma.
- Savas dzīves laikā cilvēks izlieto vidēji 60 kg ziepju, 57 l šampūna un 18 kg zobu pastas.
- Cilvēks gul vidēji 240 stundas mēnesī, 2880 stundas (120 dienas) gadā, tātad nogul aptuveni 25 gadus no mūža.